

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Maricica Munteanu

ION DOMENCO

Pentru a trăi frumos e nevoie de credință și sacrificiu1

ȘTEFAN SOFRONOVICI

Actul identității noastre naționale: în timp și spațiu3

DIANA BOTNARU

Cuvântul declanșează emoțiile din interiorul nostru7

RAIA ROGAC

„Călărășii și renașterea națională“...10

RAISA BERBECI

Scurt istoric al dezvoltării artei interpretative corale
în Moldova (Basarabia), Soroca.....11

NATALIA GRIȚCO

Sărbătoarea lecturii la Biblioteca Publică
Raională „M. Sadoveanu“14

GHEORGHE MUSTEA

Omagiu pentru artistul Ion Paulencu.....15

CRISTINA IGNAT

Marinela Lungu — tânăra care scrie cu inima16

ANGELA ABABII

Poezia — fereastra spre diversitatea uluitoare a omului.....18

NICOLETA BODNARAȘ

„Gândește verde, trăiește verde“19

ANGELA URSACHE

O barză în vizită la Bibliotecă inspiră la istorii de succes.....21

DUMITRU APETRI

Șotii în adolescență, năzbătii și la maturitate.....23

ANDA-CRISTINA VAHNOVAN

Jănea cop. 3

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, redactor-șef

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național de Etnografie
și Istorie Naturală

dr. hab. Victor Ghilaș

dr. Mariana Cocieru

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

Gheorghe Nicolaescu,
muzicolog

Vizitați site-ul

www.casadeCreatie.md

Acest site reprezintă mijlocul tehnic, care ne permite să ogindim și să arhivăm activitatea cultural-artistică de amatori și a meșterilor populari din republică.

Site-ul conține **arhiva digitală a revistei Realități Culturale**, disponibilă gratuit.

Compartimentul **Librărie** prezintă informații privind literatura metodică-științifică, de artă autohtonă și universală, necesară pentru instituțiile primare de învățământ artistic din republică.

Rubrica **Evenimente culturale artistice** va ține la curent cititorul cu diverse evenimente din viața culturală a țării, contribuind la promovarea și popularizarea culturii naționale.

În curând, pe site va fi disponibilă o **hartă interactivă** a satelor, raioanelor și zonelor folclorice.

Societatea culturală

Casa de Creație a Republicii Moldova

Proiectul „Realități Culturale“

Telefoane: (022)20-25-53, 069392909 (Ion Șarban)
Mob.: 069 39 24 98 (Pavel Popa, redactor-șef)

E-mail: casadeCreatie@gmail.com
Adresa: mun. Chișinău, str. București, 68, oficiile 338,
Paginare și machetare: Igor Condrea

ISSN 1857-4424

Pentru a trăi frumos e nevoie de credință și sacrificiu

ION DOMENCO

Războiul din Ucraina, dezlănțuit de către Putin, ororile invaziei rusești asupra populației din orașele și satele din țara vecină, multe dintre care au fost transformate în ruine ne determină să privim cu alți ochi la valorile umane, să revedem principiile morale, noțiunile de „frate”, „vecin”, „prieten”, care acum capătă o conotație aparte. Acum, în aceste zile, meditam mai profund asupra sentimentelor umane — toleranță, demnitate, fidelitate și devotament, sacrificiu și jertfire de sine. Or nu poți rămâne indiferent față de faptele de adevărat eroism demonstrat de către militarii și cetățenii simpli ucraineni.

Acum, zic, îmi roiesc prin gând exemplele de sacrificiu, curaj și devotament, manifestat de concetățenii din întreaga lume, care sunt alături de refugiați, de oamenii suferinzi. De altfel, pe timp de pace sau război, cine-i om — om rămâne. Iată de ce încerc să readuc în realitate exemple de sincer și necondiționat devotament.

Sebastian Petruș, asistent medical din cadrul SMURD Timișoara, România, are 40 de ani și activează de 5 ani la SMURD. Eroul a povestit pe pagina de Facebook a Ministerului de Interne, România cum a avut parte poate de examenul vieții lui. Aflat într-un elicopter SMURD, el a fost redirectionat către un copil pe bicicletă lovit de o mașină. Salvatorul a aflat pe drum că e vorba de copilul lui: „Nu am crezut că văzându-mi băiatul plângând, voi fi cel mai fericit om de pe pământ”. Elicopterul SMURD decolase de la Timișoara către Arad, unde urma să fie pregătit pentru o nouă urgență. Echipajul medical, format dintr-un medic, doi piloți și Sebastian Petruș, încheia încă o misiune cu succes. Zborul elicopterului a fost întrerupt de un apel venit prin stație: „Vă rugăm să vă îndreptați către satul Fârdea. Un copil de 4 ani a fost lovit de o mașină. Urgent trebuie transportat la spital. Nu știm dacă a fost afectată coloana sau alte organe vitale. Nu se poate mișca și îl doare spatele”. Imediat pilotul

a schimbat traseul aeronavei, iar în acel moment telefonul lui Sebastian a sunat. Era soția lui: „Sebastian, a fost lovit de o mașină. Se plimba cu bicicleta... mai multe nu știu. M-au sunat bunicii să-mi spună”, a adăugat femeia, printre lacrimi.

În acel moment, asistentul medical a realizat că merge să-și salveze propriul copil aflat la bunici de ceva timp. „Cu ochii în lacrimi, dar încercând să rămână lucid, Sebastian a indicat piloților care este cel mai bun loc de aterizare și a gestionat prin telefon transportarea copilului cu ajutorul unei ambulanțe către acel loc. ...Dar tu ești din zonă? l-a întrebat pilotul. — Da, și acum e vorba chiar de băiatul meu. El este victima!”, le-a răspuns Sebastian, au scris colegii de la MAI. Ajuns la fața locului, a alergat într-un suflet la ambulanță și acolo și-a zărit copilul întins pe targă. „Când m-a văzut cel mic, a început să plângă. Niciodată nu am crezut că văzându-mi băiatul plângând, voi fi cel mai fericit om de pe pământ. Știam că fiecare lacrimă de-a lui înseamnă că este în viață...”

Copilul a fost preluat de către elicopter și dus de urgență către Timișoara. Știam că trebuie să îl țin de vorbă pe cel mic, să nu adoarmă. Vorbeam întruna...ca niciodată, doar ca să nu închidă ochii. Îmi aduc aminte că îi citeam povești și voiam să îl văd cu ochisorii închiși, dar acum îl voiam treaz. Ați auzit

vreodată cuvintele „te iubesc”? Pentru mine acel „te iubesc”, spus de puilul meu, acolo sus în aer, a însemnat cel mai mult”, declară Sebastian. La Timișoara, copilul a fost preluat de o ambulanță și transportat la spital. A fost supus investigațiilor medicale de specialitate, iar acum copilul este bine. A fost operat la picior și urmează o perioadă de recuperare. La ieșirea din sala de operații, puștiul și-a întrebat tatăl: „— Tati, dar de ce ai venit tu să mă salvezi? — Pentru că asta e meseria mea... — Tu salvezi și alți copii? — Da, tati... salvăm pe oricine are nevoie de ajutor. — Tati, când mă fac mare, ca tine vreau să fiu!...”

Aceasta se cheamă devotament și sacrificiu, să fii credincios tăramului ce l-ai ales. Regretabil faptul că, de cele mai multe ori, noi, oamenii avem mult de învățat la acest capitol...de la câini(!). Pare oarecum straniu, însă trebuie să recunoaștem că urmează să învățăm de la patrupezi să fim devotați, sinceri, fideli, responsabili unul față de altul. Iată încă un exemplu: un cățel și-a așteptat o lună de zile(!) stăpânul bolnav de Covid în fața spitalului, fără să știe că a murit. S-a întâmplat într-un oraș din Mexic. Medicii l-au numit Covit (după boala care a luat viața stăpânului său). Bărbatul a fost internat în noiembrie, după ce s-a îmbolnăvit de Covid-19. Câinele a rămas în fața spitalului o lună, fără să știe

că bărbatul a pierdut lupta cu virusul la cinci zile după internare. Prezența sa nu a trecut neobservată de personalul medical: medicii și asistentele au decis să-l numească Covito, după Covid, și au avut grijă să-i dea hrană și apă. Mai mult: șefa departamentului Covid-19 al spitalului...s-a îndrăgostit de Covito: „Ne-a oferit multe momente de fericire în această perioadă dificilă, cucerind inimile tuturor angajaților din spital“.

Din fericire, povestea lui Covito a trecut granițele mexicane și a ajuns la Kendra Hernandez, reprezentanta unei asociații pentru drepturile animalelor din Texas, care l-a preluat, l-a vaccinat și i-a pus la dispoziție o nouă familie. Deocamdată, Covito locuiește împreună cu alte 43 de animale — câini și pisici — și așteaptă să fie adoptat de o familie. Iată și un alt exemplu, la fel de relevant: Toto, un labrador de 6 ani, stă de mai multe zile la intrarea spitalului Pablo Soria din orașul argentinian San Salvador de Jujuy. Grav bolnav, stăpânul său a cerut să fie adus pentru a-și lua rămas bun de la patrupedul care i-a fost loial. După moartea lui, rudele acestuia au abandonat câinele. Labradorul a rămas, însă, în fața spitalului, ca să-și aștepte stăpânul. Pentru că e blând și prietenos, angajații spitalului îl hrănesc și i-au improvisat o cutie în care să se adăpostească. La un moment dat, l-au și operat la laba unui picior, la care patrupedul avea o problemă. Angajații unității medicale au lansat un apel pe rețelele de socializare, în speranța de a-i găsi lui Toto un nou stăpân. Și în final — o descoperire curioasă: câinii sar în ajutorul stăpânilor dezinteresat și voluntar. La această concluzie au ajuns autorii unui studiu după o serie de experimente. La testele de bază au participat 60 de câini de companie. Stăpânul s-a ascuns într-o cutie cu ușă care putea fi ușor deschisă și striga după ajutor. Nu era permisă pronunțarea numelui câinilor — pentru a se asigura că animalele nu îndeplinesc un ordin, ci acționează conform înțelegerii lor a situației. Aproximativ o treime din câini au reușit să elibereze stăpânul. Multe animale au vrut să facă acest

lucru, dar nu și-au dat seama cum. Studiul a constatat că majoritatea animalelor de companie erau gata să ajute o persoană.

...Surpriză uimitoare pentru un american ce mergea cu șalupa în Oceanul Pacific, în apropiere de California. Un grup de peste 100 de delfini s-au ținut după ambarcațiunea bărbatului, deși aceasta mergea cu viteză. Bărbatul care conducea vasul a spus că delfinii păreau foarte încântați de cursa la care participau, ei veghind șalupa, gata de a-i sări în ajutor la nevoie, precum au făcut-o de atâtea ori!

...Maru, un cățel în vârstă de 1 an, din rasa Bullmastiff, a pornit într-o călătorie de 200 de kilometri spre stăpânul care a vrut să scape de el. Acesta a abandonat patrupedul pe motiv că era alergic și l-a urcat într-un tren care traversează Siberia, pentru a ajunge la un adăpost pentru animale. Pe drum, însă, după câteva ore, Maru a sărit din tren și a început să meargă pe lângă calea ferată, înapoi la stăpân. În mod miraculos, după două zile și jumătate, cățelul a fost găsit la doar câțiva kilometri de fosta sa casă, rănit și extenuat. Martorii spun că era foarte trist, părea că plânge. Alla Morozova, proprietara unui adăpost pentru animale, l-a luat pe Maru și l-a dus la un veterinar. „Din fericire, nu a fost mâncat de urși sau lupi pe drum. Avea răni la față și la lăbuțe, era foarte obosit. Câinii se atașează foarte mult de oameni, voia doar să se întoarcă unde a locuit“, a declarat Alla pentru presă. Cățelul este ținut în acest moment la un adăpost, până i se va găsi un stăpân.

Sau un alt caz impresionant: un câine erou din Rusia a dat dovadă de instincte părintești, protejând timp de două zile de aprigul ger siberian un bebeluș abandonat de mama pe prisma casei în care locuia. S-a întâmplat într-un sat din regiunea Altai. Femeia și-a lăsat copilul în zăpadă și a dispărut. Câinele a păzit timp de 2 zile băiețelul de 2(!) ani, încercând să îl ferească de moarte. În acea zona temperatura e de minus 12 grade Celsius.

...Și în final — o altă lecție de înțelepciune, de mare folos pentru

fiecare dintre noi. Copilul urmărește cum bunica scrie o scrisoare și întreabă: - Scrii despre mine? Bunica se oprește din scris, zâmbeste și îi spune nepotului: - Ai ghicit. Scriu despre tine. Dar mai important nu este ce scriu, ci cu ce scriu. Aș vrea ca tu când vei fi mare să fii ca acest creion! Copilul se uită la creion cu curiozitate, dar nu observă nimic special. - E la fel ca toate creioanele! — Totul depinde de cum privești lucrurile. Acest creion are cinci calități, de care ai nevoie dacă vrei să-ți trăiești viața în armonie cu întreaga lume.

În primul rând: poți să fii un geniu, dar nu trebuie să uiți niciodată de existența Mâinii Călăuzitoare. Noi numim această mână Îndrumare. Ai încredere în această putere și învață-te să o simți. În al doilea rând, ca să scriu, eu trebuie să ascut creionul. Această operație este puțin dureroasă pentru el, dar după aceea creionul scrie mai subtil. De aceea, trebuie să poți depăși durerea și greutățile, amintindu-ți că munca te înnobilează. În al treilea rând: dacă folosești un creion, poți folosi și o radieră și poți corecta o parte din ceea ce ai scris. Amintește-ți că a te corecta nu este întotdeauna un lucru rău, adesea este singura modalitate de a rămâne pe drumul cel drept și bun. În al patrulea rând: într-un creion, conține nu lemnul din care este făcut sau forma sa, ci conținutul — grafiul din interior. Așa că gândește-te mereu la ce se întâmplă în interiorul tău. Și în sfârșit, în al cincilea rând: creionul lasă întotdeauna o urmă. La fel și tu lași urme prin acțiunile tale. Astfel de urme nu poate corecta totul, de aceea gândește-te la fiecare pas pe care îl faci.

Cel mai groaznic, mai neplăcut lucru pentru o persoană e să te transformi într-o persoană ce doarme cu ochii deschiși: să privești și să nu vezi, să vezi și să nu te gândești la ceea ce vezi, să fii indiferent față de bine și rău; să treci calm pe lângă rău și neadevăr. Ferește-te de asta, copile, mai mult decât de moarte, mai mult decât de orice mare pericol, or, dragostea adevărată se naște numai în inima care își face griji de soarta altei persoane.

Actul identității noastre naționale: în timp și spațiu

ȘTEFAN SOFRONOVICI,
SCRIITOR, SPECIALIST LA CAIE

Vineri, 25 martie 2022, la Centrul Academic Internațional Eminescu, a avut loc o conferință științifică dedicată aniversării 104 ani de la Unirea Basarabiei cu Patria-Mamă România. Conferința, cu titlul ACTUL IDENTITĂȚII NOASTRE NAȚIONALE ÎN TIMP ȘI SPAȚIU, a fost organizată de către Asociația Istoricilor din Republica Moldova Alexandru Moșanu, Academia Oamenilor de Știință din România și Centrul Academic Internațional Eminescu.

Elena DABIJA, directoarea CAIE, pe post de moderatoare, a salutat pe cei prezenți în sală, printre care au fost și un grup de elevi de la Liceul Teoretic Nicolae Iorga din Chișinău, însoțiți de doamna bibliotecară Eugenia Stamatina-Dudău. Apoi a prezentat publicului pe cei din prezidiu:

acad. Mihai CIMPOI, directorul de onoare al CAIE, prof. universitar, dr. hab Anatol PETRENCU, USM, președintele Asociației Istoricilor din Republica Moldova, membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România, Ion NEGREI, cercetător științific, Institutul de Istorie, vicepreședinte al AIRM și Crina HAREA, doctorandă la Universitatea de Stat din Moldova. Apoi a dat start lucrărilor conferinței cu o alocuțiune despre ADEVĂRUL ISTORIC ÎN CRONICI, cu referire la documentele din colecția CAIE, adunate într-o expoziție cu acest prilej.

Academicianul Mihai CIMPOI a ținut o prelegere interesantă despre ROLUL PERSONALITĂȚILOR DE CULTURĂ ÎN ACTUL MARI UNIRI, vorbind despre trei mișcări

importante cu rol formator — modelator: cea a ostașilor care a luat și forme instituționalizate și de aderență la anumite blocuri politice, cea a țăranilor, concretizată în pledoariile deputaților ce-i reprezentau și cea a intelectualității care a contribuit la impunerea în cel mai mult grad a conștiinței naționale a românilor basarabeni.

Doctoranda Crina HAREA de la Universitatea de Stat din Moldova a citit un referat amplu, intitulat PANTELIMON HALIPPA — MILITANT DE VAZĂ PENTRU UNIREA BASARABIEI CU ROMÂNIA, venind cu importante date biografice și sacrificiul acestuia în lupta pentru Unirea Basarabiei cu România, menționând rolul lui Pantelimon HALIPPA în promovarea identității naționale a românilor basarabeni.

Domnul profesor Anatol PETRENCU, în comunicarea sa Alexandru MARGHILOMAN în 1918. O bibliografie, ne-a captivat cu date importante din biografia și activitatea Primului Ministru al Unirii Alexandru Marghiloman: „S-a născut la 27 ianuarie 1854 la Buzău. A făcut studii secundare la București, cele

importante, ca și azi, să vedem cum s-au comportat românii basarabeni pe timp de criză globală. Să evocăm factorii care au dus la Unire: factorul geopolitic global, adică confruntarea militară dintre țările Europei Centrale și Antanta. Al doilea factor a fost cel regional: revoluția din Rusia din februarie și lovitura de stat din

bolșevic la Harkov, a venit cu armată și a desființat Guvernul Democratic de la Kiev, incluzând Ucraina cu forța în componența URSS la 26 ianuarie 1918. Astfel ucrainenii au suportat regimul sovietic dictatorial din 1918 până în anul 1991, spre deosebire de noi, basarabeni care am avut o perioadă de 22 de ani în componența României ca stat democratic european. Istoricul ne-a amintit și de faptul că în anul 1917 Ucraina dorea ocuparea și includerea Basarabiei în cadrul statului ucrainean, ca pe una din guberniile rusești, care încă nu formase structuri statale. După aceea și-au schimbat opțiunea.

Profesorul universitar Nicolae ENCIU de la Institutul de Istorie, doctor habilitat, a prezentat o importantă comunicare, intitulată Marea Unire din 1918 în istoria contemporană a românilor. Puncte de vedere. Din capul locului menționând că Unirea din 1918 a fost un eveniment crucial în soarta poporului român, de mare actualitate, domnia sa a amintit că sunt mai multe puncte de vedere, divergente și convergente, referitor la Actul Unirii. „Ca să nu fac abuz de răbdarea mai ales a liceenilor, a spus domnia sa, mă voi referi în special la un punct de vedere relevant, de o deosebită importanță, exprimat în timpul Primului Război Mondial de o mare personalitate a românilor, Tache IONESCU, fost Prim — Ministru al României întregite: “ Nici o națiune nu poate să-și dea măsura sa, nu poate să ajungă la deplina sa dezvoltare intelectuală, nu poate contribui demn la tezaurul comun al cunoștințelor și frumuseților umane fără unitate națională. Trebuie să fi trăit ca membru al unui popor dezmembrat în mai multe state pentru a cunoaște zdrobitoarea tristețe a unei astfel de existențe și cât de mult împiedică ea orice ridicare.”

În finalul conferinței, subsemnatul, Ștefan Sofronovici, am vorbit despre Rolul credinței în Actul Mării Uniri de la 1918, menționând mai întâi rolul credinței ca forță spirituală a unui popor, cu rol de coagulare. Apoi despre rolul mai multor preoți în promovarea valorilor spirituale și naționale, dând drept model poetul

universitare — la Paris, unde în anul 1878 susține teza de doctor în drept și științe politice. A lucrat ca avocat, a fost conducătorul Partidului Conservator, a îndeplinit pe durate scurte funcții mari: Ministru de Justiție, Ministru de Finanțe, Ministrul Domeniilor Publice, Ministru de Interne și de Externe și de la 5 martie până la 14 octombrie 1918 — Primul Ministru al României. A fost aici, la Chișinău în ziua când a avut loc Actul Unirii, lăsându-ne mărturie în Memoriile sale. Cu părere de rău o bibliografie despre Alexandru MARGHILOMAN, din diferite motive, lipsește“, a concluzionat istoricul Anatol PETRENCU.

Domnul Gheorghe NEGRU, cercetător științific coordonator la Institutul de Istorie, a relatat despre Apariția și dezvoltarea generației Unirii din Basarabia. Domnia sa a menționat că „evocăm aniversarea a 104 — a de la Marea Unire într-un context politic și geopolitic foarte complicat. Putem face analogii cu anii 1917—1918, când Basarabia ajunsese în centrul atenției mai multor guverne

25 octombrie. La nivel local un rol central a jucat Generația Unirii, care s-a format pe parcursul a mai multor ani.“ Istoricul Gheorghe NEGRU a donat câteva numere ale revistei Destin Românesc Centrului Academic Internațional Eminescu.

Cercetătorul științific Ion NEGREI a venit în fața publicului cu alocuțiunea Revoluțiile Ruse din 1917: Ucraina — Basarabia. De la bun început reputatul istoric a menționat că a ales acest subiect nu întâmplător, azi toată lumea fiind cu ochii pe Ucraina și fiind solidară cu ea în războiul de apărare împotriva Rusiei și pentru afirmarea identității sale naționale și apărarea libertății și suveranității poporului ucrainean. Domnia sa a amintit publicului că Rusia a mai atacat o dată Ucraina, în anul 1918, când aceasta era în fruntea tuturor popoarelor din cadrul Imperiului Rus în lupta pentru eliberare națională, își declarase autonomia în cadrul Imperiului, apoi independența și formase un Guvern Democratic la Kiev. Atunci Rusia bolșevică a fabricat un alt guvern

și preotul militar Alexei MATEEVICI și Sfântul Ierarh Dionisie ERHAN, de la mănăstirea sf. Gheorghe din Suruceni, care a fost canonizat în anul 2018 și este numit Sfântul Unirii. Se spune că aproape jumătate din deputații Sfatului Țării au fost fii duhovnicești ai acestuia. În continuare vă oferim comunicarea academicienului Mihai CIMPOI.

Intellectualii în timpul și spațiul Unirii

Tabelul cronologic al mișcărilor unioniste din Basarabia înregistrează trei mișcări importante, cu rol formator-modelator: cea a ostașilor care a luat și forme instituționalizate și de aderență la anumite blocuri politice, cea a țăranilor, concretizată în pledoariile deputaților ce-i reprezentau, și cea a intelectualității, care a contribuit la impunerea în cel mai mult grad a conștiinței naționale a românilor basarabeni.

Cele trei mișcări s-au interferat, s-au solidarizat, s-au contopit,ducând la săvârșirea istoricului Act din 27 martie 1918.

Hegel vorbea despre existența a trei istorii: nemijlocită, reflectată și filosofică. Cea dintâi transformă întâmplările, faptele și situațiile contemporane istoriografilor, „în cea de-a doua modalitate nu se află cu timpul prezent, și permite spiritului o interpretare conformă chipului în care încearcă să-și conceapă opera. În fine, cea de-a treia modalitate stipulează nu atât descrierea istoriei ca istorie, ci o interpretare sub formă subiectivă, prin concepte și reprezentări speculative.

Ceea ce putem spunem în mod tranșant despre Actul de la 27 martie 1918 și despre generația de atunci este că toate manifestările care au

precedat-o (adunări, congrese, alocuțiuni publice, decizii partinice, intervenții publice) au avut loc sub semnul unei rațiuni, care- postulează Hegel- guvernează lumea, și trebuie înțeleasă în determinarea ei“, în ea însăși (Prelegeri de filozofie a istoriei, București, 1968, p.19).

Dacă e să găsim un fir conducător a întâmplărilor și faptelor din 1917—1918, acesta nu-i altul decât voința de unire. Ea s-a manifestat într-o sinusoidă ce reprezintă apatic momente mai mult sau mai puțin intense, dar un continuum procesual evident.

Mișcarea unionistă a luat aspect de mișcare de afirmare a ceea ce Hegel denumeste adevărul unui popor, conștiința sa despre sine. Un jalon relevant într-o astfel de mișcare „la puterea a doua“ l-au constituit câteva reuniuni ale învățătorilor: Congresul de vară a învățătorilor din Basarabia din 18 iunie 1917. În cadrul acestora Alexie Mateevici a rostit memorabile spuse: „Da, suntem moldoveni, fii ai Vechii Moldove, însă facem parte din marele trup al românismului, așezat prin România, Bucovina și Transnistria“, „Nu avem două literaturi și două limbi, ci una și aceeași cu cea de peste Prut; aceasta s-o spunem din capul locului, ca să nu vorbim degeaba“. La cursuri a fost citit și celebrul poem Limba noastră.

Există doi factori decisivi, cu rol formator-modelator după cum spunem : Cel dintâi este concentrarea la Chișinău de intelectuali regăteni, transilvăneni, bucovineni, macedoneni, bănățeni, care, cum afirma scriitorul Iurie Colesnic, „au fost acea curea de transmisie care a înlesnit exportarea și exploatarea experienței unificatoare basarabene“, diferit de cel al rușii de la imperiul

austro-ungar, moment ce a beneficiat de „solut național mai puternic și conștiința națională mai puțin infectată de virusul imperial“ (Generația Unirii, Chișinău, 2016, p.11).

Cel de-al doilea factor cu impact definitoriu a fost cooperarea , ce a atins un climax unificator, a intelectualilor de înalt rang elitist care au avut o formație intelectuală, datorată studiilor făcute în străinătate: poetul Ion Buzdugan, secretar al Prezidiului Sfatului Țării care a studiat la Universitatea din Moscova, scriitorul Pan Halippa, student la Facultatea de Fizică și Matematică din Dorpat (Iuriev azi Tartu), publicistul Ion Incuț școlit la Facultatea de Științe Fizico-Matematice a Universității Imperiale din Sankt Petersburg, scriitorul Paul Goma a frecventat liceul din Nikolaev și Facultatea de Drept din Sankt Petersburg, istoricul Ștefan Holban termină Seminarul Pedagogic din Novii Bug (Herson) și urmează studii universitare la Altsrelity (Germania). Bineînțeles că cei din Generația Unirii au urmat studii în România și în cadrul basarabean. Este surprinzătoare și formația de autodidact a țăranului Ion Codreanu, care a participat și la întrunirile de învățători și a reprezentat România la Conferința de Pace de la Paris (1919) și a fost deputat în Parlamentul României (1920, 1921, 1927, 1928, 1938).

Axiale în activitatea reprezentanților Unirii au fost două idei, după cum a demonstrat Constantin Stere prin acțiunea sa magistrală de arhitect al Actului de la 27 martie 1918 și prin romanul — fluviu În preajma revoluției: încrederea în revoluția mondială și conștiința că Patria-mamă este România. 25 martie 2022, Acad. Mihai Cimpoi

Vizitați site-ul

www.casadeCreatie.md

„Cuvântul declanșează emoțiile din interiorul nostru“

(Dialog cu prezentatoarea Maricica Munteanu)

Diana Botnaru:

Starea de bine sau de rău are la bază cuvinte...sau lipsa lor. Mai demult m-a întrebat cineva ce sunt cuvintele?! și i-am răspuns: cuvintele dor. Dor... cuvânt ce poate fi interpretat. Depinde cum vrei să-l citești, să pui accentul, să-l simți, și în general dacă vrei asta sau nu. Apoi, vine altă zi, când eu am întrebat ce semnifică dor(ul)?! și mi s-a răspuns:

Dorul e atunci când n-ai ce face. Atunci când n-ai ce face, te-ncearcă stări, care mai de care. Și-n fond au la bază cuvintele... . Ce joc de cuvinte.

N-am întâlnit nimic altceva care să reușească să trezească în mine mai multe stări (sentimente, simțiri). Câteodată concomitent, uneori pe rând și niciodată nimic. Chiar și-atunci când n-au fost — au trezit stări (sentimente, simțiri) intenționat sau nu.

În copilărie ne-au încurajat să credem în super-puteri, dându-i exemplu pe eroii din desenele animate... eroi- inexistenți în viața reală. Am crescut...nu mai credem în super-puteri, pentru că am înțeles, exemplele ce ne-au fost date sunt doar în imagini. Știți ce? De fapt, super-puterile există, nu ni s-a dat exemplul corect în copilărie. Adevărate super-puteri au CUVINTELE ele pot face atâtea!

Și ele nu-s din desene animate- sunt adevărate.

Omul are puterea să dea putere cuvintelor. De această părere este și Maricica Munteanu, femeia care învie cuvintele de când se știe și, mai

mult decât atât, Maricica a cultivat în alții dragostea față de cuvinte.

M. Munteanu: „Omului îi este dăruită viața pentru a se construi el însuși cum știe mai bine și o „zidește“ zi de zi din nemulțumiri, eșecuri și lecturi, la baza cărora stă Cuvântul. Un proverb biblic spune: Cuvintele ucid, Cuvintele dau viață. Pot fi în egală măsură otravă ori viață. Tu alege! Să nu uităm, Cuvântul stă și la baza Comunicării, cea care face puntea de legătură între oameni. Cuvântul declanșează și emoțiile în interiorul nostru“, a mărturisit Maricica Munteanu.

D. Botnaru:

1. DOR este probabil, cel mai iubit, râvnit și emoționant cuvânt din

limba română. Trei litere care surprind unul dintre cele mai melancolice sentimente trăite de oameni. Cuvânt ce nu poate fi tradus în vreo altă limbă.

2. FEERIC un cuvânt care exprimă atât de bine magia clipelor.

3. IDEAL, pentru că nu ar trebui niciodată să încetăm a visa... .

4. FIOR un cuvânt care exprimă cele mai adânci emoții pe care le trăim.

5. A MULȚUMI, ce poate fi mai frumos decât a ne exprima gratitudinea față de cineva sau față de existență?

6. AMURG, pentru că nimic nu se compară cu pacea pe care o simți atunci când admiri... amurgul.

Exact așa a explicat și superdoamna radioului național:

M. Munteanu:

„Cuvântul Dor — în acest moment, pentru mine este egal cu durere (de altfel, dor în latină înseamnă durere) și cred că acest Dor-Suferință mă va urmări toată viața. Este acea dorință puternică de a-mi revedea OMUL drag, plecat în altă Dimensiune.

Ce ar însemna Feeric? — probabil, încercarea de a-ți face ziua mai fru-

moasă prin lectură ori ascultând o muzică bună.

Ideal ar fi să obținem tot ce ne dorim, dar idealul este un scop imposibil de atins, însă întotdeauna aproape atunci când îți dorești ceva, dar să-ți dorești cu toată ființa ta, numai așa, vorba lui Paolo Coelho, toate forțele Universului conspiră la realizarea visurilor tale.

După care să mulțumești Divinității pentru tot ce ai și pentru tot ce-ți dăruiește, iar atunci când nu ai altă ieșire din situație să te resemnezi în fața forțelor care te depășesc și pe care le poți îmblânzi doar prin ascultare. Mai ales atunci când ajungi la acel hotar al vieții, când ziua se îngână cu noaptea, acel Amurg frumos în fața căruia îți expui conștiința, să poți zice: mulțumesc, Doamne, că m-ai ajutat să trec peste dureri și eșecuri și să găsesc acel balsam care vindecă răni și adună înțelepciune“.

D. Botnaru:

Maricica Munteanu este enigma difuziunilor de la radio. Vocea care știe să mângâie și să joace cuvintele în așa fel încât, tu, cel ce asculți să simți cu adevărat puterea lor.

M. Munteanu:

„Prin cuvântul rostit zilnic ceva creăm, dar putem și să distrugem. Să folosim doar cuvinte frumoase care

bucură sufletul și vindecă. Doar așa ne vom construi o lume plină de liniște, iubire și bucurii. Psihologii spun că fiecare cuvânt rostit este o afirmație care-ți creează realitatea, iar Dumnezeu i-a dat omului Coroana

Înțelepciunii pentru a înțelege puterea cuvântului și a fi responsabil de felul cum vorbește”, a conchis inconfundabila voce de la radio, Maricica Munteanu.

D. Botnaru: P.S. Conform Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, această limbă are peste 62.000 de cuvinte și este în continuă formare și transformare, de altfel...ca și noi, oamenii.

RAIA ROGAC

„Călărașii și renașterea națională“...

Vineri, 25 martie 2022, în sediul central al Bibliotecii Municipale „B.P. Hașdeu” a avut loc lansarea volumului „Călărașii și Renașterea Națională. Mărturii. Evocări. Imagini”, de Eugenia BULAT.

Eugenia Bulat

Volumul conține publicistică și memorii înserate de autoare pe cele 640 de pagini, cu 280 imagini de epocă. Este un îndemn la cercetare al scriitoarei Eugenia BULAT pentru tinerii dornici să cunoască mai multe despre începuturile Renașterii Naționale și promotorii schimbărilor

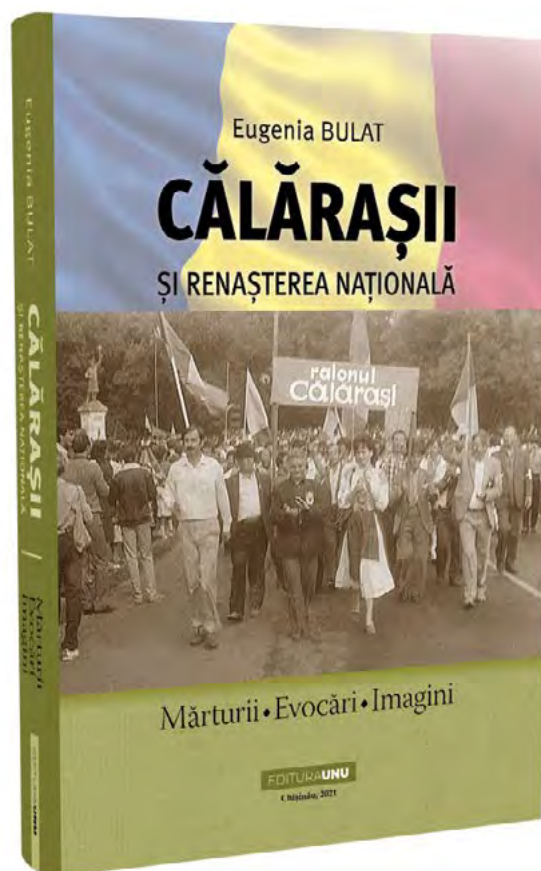
democratice din localitățile lor de baștină.

Evenimentul a fost moderat de Maria PILCHIN, critic literar.

La eveniment au participat invitații: Ion HADÂRCĂ, poet, traducător și om politic, Nicolae RUSU, prozator, eseist, Dan NICU, politolog, analist politic, Ion MISCHIVCA, istoric, jurnalist, Vasile MALANEȚCHI, cercetător științific, Nicolae POPA, scriitor, Valerian GROSU, arhitect etc.

Maria PILCHIN: „Cartea Eugeniei pe lângă faptul că e o frumoasă istorie orală a Renașterii Naționale din zona Călărașilor, este și o scriitură mnemonică despre acele timpuri, despre acei oameni adunați în cenaclul Datina. Narațiunea-document e și mai actuală după 24 februarie 2022. O carte despre conservare și perpetuare. Un volum polifon în care afli despre identitate și emancipare națională la sfârșitul secolului trecut în Republica Moldova. Recomand cartea și autoarea”.

Scriitorul și deputatul în Parlamentul Republicii Moldova în anii 1990—1998, Ion Hadârcă a mărturi-

sit mai multe momente importante, trăite cu colegii deputați la Moscova și Chișinău, în zilele când se decidea Independența Republicii Moldova.

În cadrul evenimentului, cu un program literar-muzical au evoluat elevii din orașul Călărași, prezentat de Margareta FLOREA.

Scurt istoric al dezvoltării artei interpretative corale în Moldova (Basarabia), Soroca

RAISA BERBECI,
PROFESOR DIRIJAT CORAL,
GRAD DIDACTIC I, DIRIJOR
AL CORULUI ARIOSO

Colegiul de Arte „N. Botgros” din or. Soroca

Catedra „Dirijare corală”, a fost fondată în anul 1957, pregătind inițial, specialiști cu calificarea „Metodist — organizator al lucrului în club”.

Incepând cu anul 1960, specialitatea și-a schimbat denumirea în „Conducător al colectivului coral, metodist — organizator al lucrului în club”, iar în timpul de față — „Dirijor de cor”.

Prima promoție de 15 absolvenți a fost lansată în anul 1960. Piatra de temelie a specialității a fost pusă de către profesorii: V.Garaz, C. Malova și N. Colecico. Pe parcursul anilor, în cadrul catedrei au mai activat profesorii: V.Covaliov (șef catedră „Dirijare corală” între anii 1970—1990), A. Coromâslicenco, M. Braticov, E. Burdeinai, T.Cotici, V.Pruteanu, N. Macușinschi, O.Godorog. Maestri de concert (pian) — V. Tihonov, S. Liutov, M. Curnițchi, T.Antonova. Actualmente, catedra pregătește dirijori de cor — profesie, care în afară de o perfectă pregătire la specialitate (dirijat, lectura partiturilor corale, aranjamentul coral), mai presupune și posedarea unei voci bine cultivate, cunoașterea bazelor canto, a disciplinelor muzical- teoretice, cât și a instrumentului muzical (pian). O veritabilă „pepinieră” de pregătire a cadrelor de dirijori de cor, sunt corurile de instruire ale catedrei, conduse în diferite perioade de dirijori-pedagogi calificați — V.Liutov, N. Colecico, V. Covaliov, M. Braticov, A. Grossu, R. Berbeci- colective artistice, care au evoluat în permanență cu succes, în cadrul numeroaselor manifestații

cultural-artistice locale, republicane și internaționale.

1. Moldova istorică (Basarabia) (1812—1918)

Până în secolul al XIX-lea și către sfârșitul lui, în Moldova istorică, dar și în gubernia Basarabia, practic, nu exista o cultură a muzicii corale laice scrise, partituri muzicale vocale aflându-se doar în unele așezăminte religioase. Un moment important în istoria cântării corale religioase, este introducerea în anul 1884 a cântării corale în programul de studiu al tuturor instituțiilor de învățământ religios din ținutul basarabean, ca disciplină obligatorie. Primul cor religios în Basarabia a fost *Corul Armoniei eclesiastice* de la Chișinău, menționat de către A.Pann, care a cântat în acest cor în anul 1810. Prima formație corală de studiu în Basarabia a fost *Corul Seminarului teologic din Chișinău*, fondat în anul 1813, cu sprijinul mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni. Peste 50 de ani, în 1864, a fost creat, odată cu instituția, *Corul de studiu al Școlii Eparhiale de fete din Chișinău*, care a activat timp de 80 de ani. În acest context, era evidentă necesitatea de cadre muzicale profesionale, care ar fi putut schimba radical situația prin punerea unor baze clasice ale dezvoltării muzicii corale laice în ținut.

2.Perioada interbelică (1918—1940)

Unul dintre fondatorii muzicii corale naționale culte basarabene, care a contribuit fundamental la apa-

riția și dezvoltarea ei și, fără numele căruia, nu poate fi vorba despre arta corală basarabeană-moldovenească, a fost *Mihail Berezovschi*, preot și înaintaș al culturii muzical-vocale românești. M.Berezovschi era preocupat nu numai de muzica religioasă, ci și de muzica laică, corul bisericesc condus de el preluând și o formă artistică. Inspirat de *Gavriil Muzicescu*, introduce (1918) în corul religios, pentru prima dată în Basarabia, vocile feminine, iar în cântările serviciului liturgic introduce veșmântul armonic melodios. Printre discipolii de vază ai lui Mihail Berezovschi a fost și vestita soprană basarabeană Maria Cebotari. *Prima formație corală profesionistă din Basarabia, Corul Catedralei din Chișinău*, sub conducerea lui M. Berezovschi (din 1904 prim-dirijor) a avut o dezvoltare muzical-polifonică temeinică, care a depășit hotarele Basarabiei. Evoluând la Ateneul Român corul de peste o sută de persoane s-a învrednicit de Medalia de Aur, executând o compoziție excepțională, în legătură cu comemorarea mondială a centenarului de la moartea compozitorului german Ludwig van Beethoven.

Astfel, la baza artei interpretative corale profesionale din Basarabia a fost, în primul rând, *Corul Arhieresc al Catedralei din Chișinău* (dir. M.Berezovschi), apoi colectivele corale din instituțiile de învățământ: *corurile Seminarului Teologic, Școlii eparhiale*

Mihail Berezovschi

de fete (Chișinău); corul Școlii de cântăreți; corurile Seminarilor inferioare din Ismail și Edineț; corul profesorilor la cursurile de

perfecționare a învățătorilor școlilor primare. Activitatea lui M. Berezo-

Alexandru Cristea

vski a avut tangențe cu activitățile altor eminente ai muzicii corale românești — Gavriil Muzicescu (compozitor, muzicolog și dirijor român, fondatorul și dirijorul Corului Mitropolitan din Iași); Alexandru

Cristea (preot, dirijor de cor, compozitor și profesor de muzică, autorul muzicii imnului RM (vers. Alexei Mateevici „Limba noastră”); Vasile Popovici (compozitor român, profesor de muzică la Conservatorul din Iași și secretar al Uniunii Compozitorilor din România).

Gavriil Muzicescu

Vasile Popovici

3. Perioada sovietică și modernă (1944—1991; 1991—2022)

Așa cum, pe parcursul secolelor, artele au fost și au rămas cele mai accesibile și eficace metode artistice de educare morală și estetică a maselor largi umane, autoritățile sovietice au investit, susținut și dezvoltat pe larg noua „cultură socialistă”. În domeniul muzicii corale, pusă sub controlul riguros al organelor partidului comunist și funcționarilor culturii de toate nivelurile, în perioada sovietică (1944—1991) se observă o creștere semnificativă, dacă nu chiar grandioasă, atât numerică, cât și calitativă a activității corurilor profesionale, dar mai ales a celor de amatori. În această perioadă, apoi

în următoarele decenii (1991—prezent (2022) după prăbușirea URSS, s-au manifestat remarcabile personalități din domeniul artei dirijorale (dirijat coral) din RSSM și RM: E. Bogdanovschi, I. Popescu, V. Garștea, V. Budilevski, E. Mamot, Șt. Caranfil, Șt. Andronic, Gh. Cosinschi, V. și N. Celac, Gh. Strezev, A. Movilă, P. Stroi, V. Creangă, T. Zgureanu, V. Gălescu, I. Rabacu, V. Boldurat, E. Coroi, I. Stepan, E. Moraru, O. Constantinov, V. Nevoie, E. Marian, O. Filip, T. Dăniță, D. Ceașov, G. Tocari, A. Cușenco, S. Postolachi și alții.

Pe lângă creațiile compozitorilor clasicii universal și sovietici, o răspândire largă, în special după 1991, au avut creațiile corale semnate de compozitorii autohtoni: G. Muzicescu, T. Flondor, P. Șerban, S. Zlatov, S. Lungul, V. Zagorschi, Gh. Neaga, Z. Tkaci, T. Zgureanu, E. Doga, A. Gheorghită, Iu. Țibulski, C. Rusnac, Gh. Mustea, V. Celac, S. Ciuhrii și alții.

4. Cultura corală soroceană

În Soroca interbelică (1918—1940) cultura interpretativă corală laică a fost destul de dezvoltată, în fruntea ei fiind Grigore Grițic — maestru de muzică vocală, născut în anul 1895 în or. Soroca. După studiile muzicale la Conservatorul din Odesa, a activat în calitate de maestru (profesor) vocal și capelmaistru la Școala normală „Petru Maior”, Liceul de fete „Domnița Ruxandra” și Liceul „A. D. Xenopol”.

În cadrul Ateneului Popular Soroca activau mai multe cercuri de amatori, printre care și Corul Mare mixt, de adulți (dirijor N. Sântache).

În anii 1930 în județul Soroca activau, în cadrul Căminelor Culturale, 38 coruri mari de adulți, cu o pregătire muzical-interpretativă ex-

celentă. Două dintre ele, corul din com. Cosăuți (dir. Ion Madonici) și corul din Gura Camencii (dir. Petru Vovcă) la concursul corurilor țărănești, care a avut loc la București, s-au plasat pe primele două locuri în România.

Coruri activau și în majoritatea instituțiilor de învățământ primar și secundar din județ. Periodic, în cadrul județului, provinciei, dar și țării se organizau festivaluri-concursuri stimulatorii pentru copii și adulți, ale activităților artistice de amatori, inclusiv ale artei interpretative corale.

Corul din Cosăuți, dirijor Ion Madonici

La concursul corurilor țărănești din 7.06.1938 de la București, Ateneul Român, două coruri soroceane, din Cosăuți, dirijat de Ion Madonici și din Gura Camencii, dirijat de Petru Vovcă, s-au plasat pe primele 2 locuri în România locul I și corespunzător, locul II. Ion Madonici, fiu de țăran din Șeptelici, absolvent al Școlii Normale „P. Maior”, după absolvirea căreia a

Corul țăranesc Cosăuți, Soroca. Dirijor I. Madonici. București, 1938

activat învățător, apoi director al școlii primare din Cosăuți, activist al Asociației Corpului didactic din Soroca, s-a pierdut fără veste în timpul Războiului al Doilea Mondial, găsindu-se pe teritoriul URSS. V. D. Toni, secretar de stat în Guvernul României, scria în revista „Curentul” — „Ceea ce a făcut

E. Bogdanovschi

V. Garștea

T. Zgureanu

Șt. Andronic

E. Moraru

I. Stepan

Corul s. Rădi-Cereșnovăț, Soroca. Dirijor A. Grossu, mc V. Cudițchi. 1986

acest tânăr dirijor cu corul său sătesc din Cosăuții Sorociei, este ceea ce ui-mește, este aproape o minune. Din copii, tineret, oameni maturi — bărbați și femei, în jur de 130 de persoane, a creat o organizație muzicală ce poate sta alături cu cele mai vestite asemenea organizații din țară“.

Perioada sovietică (1944—1991)

În perioada sovietică în orașul și raionul Soroca, asemeni avântului grandios al întregii activități artistice de amatori, inclusiv a celei corale, din toată URSS și RSSM, activitatea corală de amatori a avut o amploare largă, cu adevărat colhoznic-muncitorească, întrucât nu exista gospodărie agricolă, sau unitate industrială, care nu ar fi avut (susținut) o activitate artistică amatoricească (cor, fanfară, teatru, dans, taraf, estradă, etc), în care se includea deseori, pentru a stimula frecvența partici-

Corul instructiv „Arioso” al CAS „N. Botgros”. Dirijor Raisa Berbeci, mc Irina Rusnac

panților, și conducerea de vârf (președinți și directori) a întreprinderilor. Corurile sorocene de amatori, fondate în marea lor majoritate de profesorii/absolvenții „CULIT”-ului sau „PED”-ului („Culitprosvetuciliș-

ce „Peducilișce” din or. Soroca) se fondau, de obicei, mixte mari, incluzând peste 100 de persoane și fiind asigurate, de cele mai multe ori, cu strai național, sau clasic (negru-alb). Repertoriul cuprindea (în primul rând și în mod obligatoriu) cântece de slăvire a lui V.I. Lenin, PCUS, socialismului, păcii, dar și cântece naționale, în interpretare solistică, sau corală. Pregătirea interpretativă a unor asemenea coruri era de o calitate înaltă, ele plasându-se pe locuri de frunte la festivalurile muzicii corale locale, republicane și unionale (URSS). Printre cei mai activi fondatori și dirijori ai asemenea coruri

(anii 1960—1990) în orașul și raionul Soroca au fost: S.S.Hachi, N.I. Colecico, L.F. Liutov, V. Covaliov, P. Pacatovici, A. Lupu, A.F. Grossu, M.Gh. Braticova, V. Chițan, V. Șebarșov, E. Teacă.

Ansamblul coral „Divinitate”. Cond. I. Rotaru. Dirijor T. Boboc-Coșciug

Perioada modernă (1991—2022)

Muzica corală în Moldova (Basarabia) a avut, pe parcursul istoriei sale de dezvoltare, perioade mai bune și mai puțin bune. Dar tradițiile ei naționale au supraviețuit, fiind astăzi, după toate datele, în pragul unui nou avânt. Noile condiții repertoriale, descătușarea ideologică, pătrunderea mai liberă și mai adâncă în analele muzicii corale universale, clasice și moderne, în divina muzică religioasă, în comorile muzicii medievale și renescentiste, au făcut posibil, în ultimii ani, performanțe considerabile ale colectivelor co-

rale profesionale, de instruire, dar și amatoricești din RM, inclusiv ale celor sorocene: Corul „Orantis”, SRCTS, dirijor — Veronica Chițan, m/c Anatol Tacu; „Corul Veteranilor” din Soroca, SRCTS, dirijor — Tatiana Rudei, m/c Iurie Covalschi; Corul „ARIOSO”, CAS „N. Botgros”, dirijor Raisa Berbeci, m/c Irina Rusnac; Corala „Belcanto”, ȘACS, E.Coca, dirijor — Ludmila Samarin, m/c Aliona Colțova; Corul de copii din s. Cosăuți, dirijor — Vasile Palanciuc; Ansamblul coral „Divinitate”, SRCTS, cond. — Ion Rotari, dirijor — Tamara Boboc-Coșciug, m/c — A Tacu; Corul „Ion Madonici”, s. Cosăuți, Soroca, dirijor — Aliona Roșca,

Coral „Belcanto”

m/c Ion Sainciuc; Ansamblul folcloric „Colinda”, SRCTS, Cond. — Valentin Coșciug, Tamara Boboc-Coșciug; For-

mația folclorică „Busuioc”, s. Șolcani, Soroca, cond. — Cristina Ursachi m/c Petru Călugărescu.

NATALIA GRIȚCO, DIRECTOR ADJUNCT BPR STRĂȘENI

Sărbătoarea lecturii la Biblioteca Publică Raională „M. Sadoveanu”

În fiecare an la începutul lunii februarie, marcăm și sărbătorim Ziua Internațională a Cititului Împreună, o zi care ne amintește de puterea cuvintelor și a poveștilor.

Și Biblioteca Publică Raională „M. Sadoveanu” din Strășeni a reunit copii, tineri și adulți pentru a celebra puterea cuvintelor.

Cu această ocazie, timp de o zi, la Biblioteca Publică Raională „M. Sadoveanu” s-a lecturat împreună utilizatorii îndemnându-i-i la lectură ca mod de dezvoltare a creativității, a empatiei și a gândirii critice.

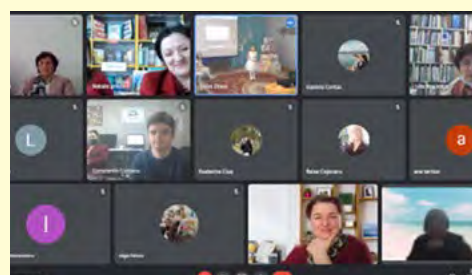
Pentru o bună organizare și desfășurare a activităților s-au implicat și partenerii bibliotecii, precum grădinița Nr.4 „Licurici” din localitate, Școala de Arte Strășeni, APL.

Evenimentul s-a desfășurat cu respectarea strictă a măsurilor obligatorii de sănătate publică. Astfel, activitatea cu copii de la grădiniță s-a desfășurat on-line, ceea ce a favorizat participarea și părinților și bibliotecarilor

din bibliotecile publice teritoriale din raionul Strășeni. Micuții de la grădinița „Licurici” au prezentat recitalul-concurs de poezie cu genericul „Ce-a scris poetul”, iar la final copiii au fost delectați cu povestea „Plăcințele cu mărar” de Iulian Filip în lectura doamnei Nadejda Pădure, directorul bibliotecii.

De asemenea alături de utilizatorii bibliotecii a fost și domnul Viaceslav Mereuță, șeful Secției raionale cultură, tineret, turism și sport, Artist Emerit din Republica Moldova, profesor la clasa teatru a Școlii de Arte Strășeni, care a citit un fragment din cartea „Pâine de la iepure” scrisă de maestrul Iulian Filip. Pe parcursul zilei utilizatorii ai bibliotecii au citit împreună pasaje din cărțile lor de suflet.

Prin acest eveniment ne-am dorit să construim o altfel de experiență de lectură cu utilizatorii bibliotecii,

cu membrii comunității și să explorăm frumusețea și culoarea acestor culmi, dar, mai ales, să le dăm sens împreună. Astfel că, atât cadrul didactic de la grădiniță, micuții, părinții lor, cât și utilizatorii bibliotecii au rămas foarte entuziasmați de frumosul eveniment organizat de bibliotecă care a adus bucurie în sufletele lor prin frumusețea și beneficiile pe care le-a oferit-o lectura.

Omagiu pentru artistul Ion Paulencu

GHEORGHE MUSTEA,
ACADEMICIAN, COMPOZITOR

Maestrul Ion Paulencu vine din dulcea Bucovină, din Țara Fagilor și a unor tradiții muzicale străvechi, pe care le-a continuat și le-a perfecționat în activitatea sa de interpret, aducând un suflu nou, inedit și în arta operei. Cântarea bisericească, împletită cu cea a melosului folcloric i-au stat la baza intrării în lumea muzicii academice la Teatrul de Operă și Balet din Chișinău. Mai întâi, în perioada anilor 1968—1972, studentul Conservatorului din Chișinău Ion Paulencu a demonstrat vivacitatea cântecului tradițional în calitate de solist în Orchestra „Folclor” a Radio-televiziunii din Moldova, iar din anul 1972 trăiește cu dăruire de sine viețile multor personaje în spectacole de operă din literatura muzicală universală și cea națională. pe care le-a redat cu vocea sa superbă, rară de bas, stăpânind stilul de interpretare caracteristic cu o linie de canto superbă.

Astfel, spectatorii au avut ocazia să se delecteze și să aprecieze la justa valoare calitățile vocale excepționale ale basului Ion Paulencu în diverse roluri din lirica muzicală italiană: Padre Guardiano din „Forța destinului”, Regele Filip și Inchizitorul din „Don Carlos”, Regele și marele preot Ramfis din „Aida”, Zaccaria din „Nabucco”, Monterone și Sparafucile din „Rigoletto”, Fernando din „Trubadurul” de Giuseppe Verdi; Colline din „Boema”, Tumor din „Turandot” de

Giacomo Puccini; Don Basilio din „Bărbierul din Sevilla” de Gioachino Rossini; Raimondo din „Lucia di Lammermoor”, Farmacistul din „Clopoțelul” de Gaetano Donizetti; Oroveso din „Norma” de Vincenzo Bellini ș.a. Din clasică muzicală rusă, maestrul a interpretat rolurile regelui Rene din „Iolanta”, Cneazul Gremin din „Evgheni Oneghin”, Surin din „Dama de pică”, Foka din „Vrăjitoarea” de Piotr Ceaikovski;

hanul Conceac din „Cneazul Igor” de Alexandr Borodin; Sobakin din „Mireasa țarului” de Nikolai Rimski-Korsakov ș.a. S-a remarcat și prin interpretarea rolurilor din lirica muzicală austriacă și cea franceză — Bartolo din „Nunta lui Figaro” de Wolfgang Amadeus Mozart; Mefisto din „Faust” de Charles Gounod ș.a.

O pagina aparte în istoria liricii naționale a înscris artistul în interpretarea rolurilor: Nichita din opera „Petru Rareș” de Eduard Caudella; Dragonul din opera omonimă a lui Eduard Lazarev; Mocanul din „Glira” de Gheorghe Neaga,

Rolul domnitorului Alexandru Lăpușneanu din opera în două acte cu același titlu, compusă de subsemnatul, pe libret de Gheorghe Dimitriu (1987), a fost conceput special pentru timbrul vocii somptuoase a basului cantabil și profund al lui Ion Paulencu, cu care a impresionat plăcut publicul spectator, prestație răsplătită de acesta cu binemeritatele ovații. Un moment deosebit în cariera artistului l-a constituit interpretarea inspirată, în primă audiție a ariei centrale „În liniștea de fier” din actul I al operei în fața delegaților la Congresul Uniunii Compozitorilor din Moldova, interpretare aplaudată entuziast de către aceștia. În alt discurs artistic cu subiect din istoria neamului, opera „Decebal” în trei acte a compozitorului Teodor Zgureanu, pe libret de Victor Teleucă (1998), maestrul a interpretat rolul lui Decebal.

Activitatea desfășurată pe plan profesional, talentul și arta muzical-dramatică a artistului, dar și aprecierea spectatorilor, admirând această voce superbă, au demonstrat contri-

buția substanțială a lui Ion Paulencu la afirmarea operei din Chișinău pe plan național și internațional.

Pe scena lirică, a avut colaborări de succes cu nume de rezonanță ale teatrului liric, precum Maria Bieșu, Ludmila Aga, Tamara Alioșina, Nicolai Bașcatov, Valeriu Cojocaru, Ivan Cvasniuc, Nicolae Dohotaru, Vladimir Dragoș, Boris Materinco, Albert Mocialov, Mihail Muntean, Alexandru Samoilă ș.a.

În activitatea sa, artistul parcurge un traseu ascendent, abordând și alte genuri muzicale, cum sunt cântecul popular, romanța, afirmându-se, totodată, în calitate de pedagog și un bun îndrumător pentru tinerele talente în arta vocală, în special la catedra „Comedia muzicală” (1985) a Institutului de Stat al Artelor. Creația populară l-a însoțit în viață atât în calitate de cântăreț cât și în cea de profesor de canto. Ion Paulencu a activat și la catedra „Folclor și canto

popular”, susținând și promovând până în prezent talentele tinere nu doar în procesul didactic ci și în cadrul concursurilor naționale și internaționale, mulți dintre discipolii săi fiind deținători ai premiilor acestor evenimente cultural-artistice: Dumitru Caulea, Nicolae Ciobănică, Igor Cuciuc, Lenuța Gheorghită, Angela Laur, Viorica Moraru, Mihaela Tabură ș.a.

În activitatea sa de păstrător și valorificator de folclor, Ion Paulencu s-a afirmat nu doar ca pedagog și susținător al talentelor tinere, ci și în calitate de culegător și promotor activ al tezaurului muzical național. Ne demonstrează permanent că zonă etnofolclorică din Bucovina a fost și rămâne a fi una dintre cele mai bogate și bine conservate în arealul românesc. În acest context, maestrul promovează tradițiile și obiceiurile din spațiul bucovinean, în special ritualul nuptial al generației sale, sur-

prinzând farmecul acestor tradiții, le propune contemporanilor noștri. A pregătit un vast material despre nunta de la Voloca, satul său natal din raionul Adâncata, regiunea Cernăuți, prin care relevă multiplele semnificații simbolice ale nunții tradiționale și ale obiceiurilor ritualice, fiecare secvență fiind însoțită de muzică și dans, de glume, strigături sau orații specifice folclorului românesc din Bucovina de Nord.

Întreaga creație artistică a maestrului Ion Paulencu scoate în relief neîntrecutul său talent de interpret liric, care a fascinat spectatorii, prezentându-le fațetele acestei lumi în nenumăratele roluri din cariera sa de cântăreț de operă. Iar dragostea față de tradiție l-a impus ca pe un părinte spiritual al învățăcelilor săi din domeniul muzicii populare, astfel întregindu-se personalitatea unui om cu dăruire de sine pentru tot ce e frumos pe acest pământ.

CRISTINA IGNAT, BIBLIOTECA PUBLICĂ RAIONALĂ M. EMINESCU, OR. FĂLEȘTI

Marinela Lungu — tânăra care scrie cu inima

La 11 februarie 2022, în incinta Bibliotecii Publice Raionale „M. Eminescu” a avut loc întâlnirea cu scriitoarea băștinașă Marinela Lungu — activitate în cadrul Lansării

Campaniei „Făleştenii citesc o carte”, ediția a II-a, cu romanul propus spre lectură „Rochie de zăpadă”.

La eveniment au fost prezenți dl Viaceslav Tambur — vicepreședinte al raionului Făleşti, dna Liliana Lungu — șef adjunct al Direcției Generale Educație și Cultură, dna Tatiana Paladi — șef Secția Cultură, dna Irina Revenco — specialist principal în domeniu bibliotecă, precum și directoarea L.T. „Ion Creangă”, mama acesteia, dna Aliona Lungu, câțiva profesori și elevi de la liceele din oraș, utilizatori ai BPR, cititori activi, colegi din instituțiile de cultură.

Marinela Lungu s-a născut la 30 iulie 1999 în orașul Făleşti, într-o familie de intelectuali. A crescut sub steaua protectoare a mamei sale care i-a călăuzit pașii spre lucruri frumoase și sfinte. Studiile le-a realizat la Liceul Teoretic „Ion Creangă”, Făleşti. La moment este înscrisă la Facultatea

de Limbi și Literaturi Străine ultimul an. Activează în calitate de profesoară de limba spaniolă la Chișinău.

Debutază cu prima sa carte „Singură cu mine”, anul 2016, care ulterior apare în lista de *Top a celor mai citite cărți ale anului 2016*. Apoi vine cu romanul „Să nu mă lași”, anul 2018.

Al treilea roman, intitulat metaforic „Rochie de zăpadă”, 2019, vine cu o abordare profundă asupra existenței noastre pe pământ. Cu aromă îmbietoare de lectură, acest roman, scoate la iveală importanța stării noastre interioare în aceste timpuri...

Nu știm ce o inspiră să scrie, ce vrea să transmită aceasta pe moment, dar atunci când răsfoim filele cărților sale, ne descoperim și identitățile noastre, re trăim anumite emoții, emoțiile ei, împletindu-se cu sentimentele și valorile noastre. Iar firele omenești tind să crească, să se dezvolte, să viseze și să spere, să creadă, și să semene: „*Lumina se aprinde. Albul se intensifică. Povestea nu se sfârșește, ci abia începe. Doar că începutul poartă nuanța unei rochii de zăpadă. Te iubesc alb!*”

Cu puterea cerului de a ninge:

Pătimaș, duios, răvășitor.

Și a fulgilor — de a acoperi pământul:

Nemărginit, înfrigorat, solitar ...“.
(frag. din roman)

Marinela se înscrie în categoria scriitorilor băștinași, iar cărțile ei sunt plasate într-o expoziție care a fost prezentă în bibliotecă: „Scriitori băștinași condeieri”. Este o onoare și o mândrie că o avem.

În continuarea activității am propus spre vizionare un filmuleț, elaborat de BPR la rubrica „Bibliotecarul

*Cine sunt ei, singuraticii lumii
Scriitorii...
Cei mai neobișnuiți între obișnuiți,
Prea sensibili adesea
Și mult prea duri uneori.
Iubiți peste veacuri,
Dar neînțeleși la vremea lor
Cine sunt ei, în realitate?
Scriitorii...
Cei mai nepământeni dintre
pământeni,
Cei mai nemuritori, dintre muritori.
Nu pământul li-i sfârșitul,
Ci ultimul punct,
De pe ultima pagină
Din ultima carte.*

(Marinela Lungu)

recomandă”, a romanului „Să nu mă lași”. El a fost distribuit pe pagina noastră de Facebook și a avut un mare impact de lectură și vizualizare. Și cu aceasta, am promis că vom

critică literară, cu o însumare a activităților despre roman din cadrul Proiectului Lectura Central, ediția a V-a, 2022.

Ca o concluzie, precizez că din cercetările realizate pe parcursul Campaniilor dedicate lecturii și promovării cărților, puse la dispoziția utilizatorilor BPR „M. Eminescu”, aceste cărți au rolul de a educa valorile cititorului. De ce spun asta,

realiza o totalizare a campaniei, spre toamnă, cu scopul de promovare și cunoașterea a scriitoarei noastre cu: impresiile despre carte, cu idei,

pentru că anul în 2021 a crescut numărul utilizatorilor care au solicitat cărțile propuse în campanii: pe un eșantion de 500 de utilizatori activi, s-a constatat că cele mai citite cărți, totuși, au fost din seria Campaniilor în desfășurarea pe tot anul întreg.

Noi ținem să îi mulțumim Marinelei pentru prezență, pentru această carte ca hrană spirituală, pentru aparițiile sale ca om, în căutare de frumos și în căutarea profunzimii lucrurilor, printr-o oglindă a scrisului. Pentru că este „Tânăra care scrie cu inima...” îi dorim inspirație, sănătate și continuitate în ceea ce scrie.

Poezia — fereastra spre diversitatea uluitoare a omului

A învăța să citim o poezie înseamnă a ne deschide sufletul. Însăși, poezia este viața, e umbra și lumina care catifelează natura și dă omului senzația că trăiește. Pentru a susține creația poetică, stabilirea dialogului între poezie și alte genuri ale creației, editarea și promovarea poeziei ca artă modernă veritabilă, deschisă oamenilor, la 21 martie 1999 UNESCO declară Ziua Mondială a Poeziei.

Ziua mondială a poeziei este și o ocazie de a ne onora poezii, de a reînvia tradițiile și un rol privilegiat al expresiei poetice în promovarea dialogului intercultural, comunicării și păcii. Poezia mai are puterea de a ne aminti de frumusețea care ne înconjoară și de rezistența spiritului uman, produce multă plăcere prin rimă și muzicalitate.

Tot la 21 martie se mai marchează la nivel mondial și Ziua Internațională a Pădurii, care are o importanță deosebită din punct de vedere social și cultural. Pădurile sunt atractive și reprezintă un patrimoniu cultural important, o adevărată podoabă a

planetei noastre întinzându-se, ca un brâu verde de-a lungul munților, dealurilor, câmpiilor și malurilor apelor. Rolurile benefice ale pădurii sunt multiple. Ea pictează pentru noi, zi de zi, imagini de o infinită frumusețe.

Așa cum poezia, pădurea, apa și pacea continuă să unească oamenii de pe toate continentele, la fel și bibliotecile publice din localitățile raionului Ștefan Vodă, invită oamenii să se alăture la marcarea acestor evenimente prin diverse activități.

Cu activități educative prin poezie: */Bunele maniere, Fapte bune, Prietenii, Întâmplări din pădurea fermecată, Apa și schimbările climatice/*; Momente poetice: */Eu știu o poezie, Îmi place poezia/* și Vizionarea fil-

melor: */Pădurea nu e un film mut, Ascultă sunetele pădurii/* au fost prezentate de către bibliotecile publice Căplani, Răscăieții Noi, Volintiri, Popeasca, Antonești și BPO Ștefan Vodă: Expoziție de cărți și de desene: */Pădurea și omul, Poezia este peste tot, Prietenii tăi din pădure, Mesaje ecologice despre pădure, Protejați apa-o resursă prețioasă, Detectivi ai apei/* — bibliotecile publice Tudora, Copceac, Crocmaz, Ștefănești, Alava, Brezoaia, Lazo, Vișoara, Semi-onovca, Feștelița.

La fel au răsunat Poezii și cântece: */Moldova pentru Pace, Pădurea în literatură, Paparudă Rudă/* în bibliotecile publice din Carahasani, Olănești și Talmaza. În biblioteca publică din satul Slobozia sau recitat Poezii în mai multe limbi: */Suntem diferiți dar uniți prin poezie/*. Biblioteca publică Ermoclia a provocat utilizatorii la poezie prin lanț. În acest context iubitorii de poezie au venit la biblioteca publică Purcari și Cioburciu cu propriile opere. Au răsunat versuri despre Pace, Toleranță, Bunăstare și mulțumiri pentru gazdă, la biblioteca publică Palanca, de către copii refugiați din or. Odessa (Ucraina).

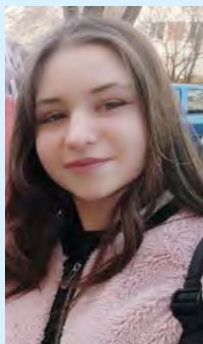
În incinta instituțiile muzeale căr și în afara lor au demarat evenimente cu tematica sus nominalizată.

„Gândește verde, trăiește verde“

Nicoleta Bodnaraș, elevă în clasa a VII-a, frecventează cercul „Arta vorbirii”, conducător de cerc Abdullaeva Olga din cadrul Centrului de Creație a copiilor „Ghiocel” pe parcursul a 6 ani. În această perioadă a demonstrat capacități actoricești și de declamare de un nivel înalt, fiind deținătoarea premiilor mari a concursurilor naționale și internaționale. De ceva timp, a început să scrie, așa cum simte, așa cum crede.

În continuare vă propunem să lecturați eseu de mai jos apreciat cu PREMIUL MARE în cadrul Concursului municipal cu caracter ecologic în format online „Să facem pământul să zâmbească”

Fiecare din noi suntem „în căutarea a ceva mai bun”.

Pe tărâmul Terra, locuiau în armonie oamenii și spiritele naturii. Prin aceste rânduri mă aflu și eu, Omulețul Verde. Am fost determinat drept un spirit ce se hrănește cu atitudinea oamenilor față de mediul ambiant, acțiunile pozitive ale acestora pentru al întreține. Fiecărui om îi este atribuit un asemenea omuleț, ce îl influențează asupra luării celei mai corecte decizii, în straja noastră fiind echilibrul mediului ambiant. Oamenii sunt niște ființe uimitoare, capabile de a crea orice. Mereu mă uimesc de noile tehnologii și inovațiile ce iau naștere în fiecare zi. Depun o muncă asiduă pentru a crea o lume mai bună, nouă, verde, plină de viață.

Zilele îmi erau bucurate de marea tulburată, mă amuzau valurile ce încercau să mă ajungă, însă, văzând că este imposibil, se retrăgeau lăsând niște chestiute colorate în alb vinețiu, numite scoici. Iubeam să privesc apusurile roșii și asfințiturile roz, să admir paleta de culori mereu deosebită ale acestora. Însă lumea pe care o cunoșteam, se preschimbase. Pe aceste tărâmurile apăruse Haos, Vrăjitorul Amurgului ce insuflă oamenilor dorințe crude, distrugătoare, și care în scurt timp după ce îmi lua în prizonieri semenii, devenise teroarea

Terrei. Sunt unicul rămas, singur. În acea zi reușisem să mă ascund într-o scorbură după o lungă plimbare în pădure.

Ajungând acasă, văzusem doar întuneric și auzisem o undă țipătoare ce îmi suna în adâncul sufletului — frica. Era prea liniște. Unu... Doi... Trei... Dacă vă întrebați ce sunt aceste cifre, sunt anii trecuți, anotimpuri schimbate și păreri ruinate. Fiecare dintre noi avea sau chiar are un vis, al meu era de a deveni om, de a putea ajuta direct natura, însă acum am un singur scop, de a da lupta lui Haos, și a-mi elibera familia. După o perioadă îndelungată petrecută alături de sufletul uman, alături de gândurile care au devenit o masă cenușie a rutinei, schimbările deveneau tot mai lente și mai rare. Tot frumosul ce mă înconjurase se ruina. Privind în jur, vedeam copaci preschimbați într-un nor urcat, crengele cărora erau asemenea ghearelor ce așteptau să te înțepe, să te zgârie cu răcoare. Cerul, ah! dulcele meu cer, culoarea ți-e de oțel, iar iarba a devenit scrum. În acel moment ochii mi s-au umezit, pe obraz aluneca ceva nefiresc, rece, și atât de îndurerat. Era o mică lacrimă ce nici odată nu va putea exprima toată durerea ce îmi acaparase sufletul rămas, prins într-o colivie de titan.

— Trebuie să caut soluții de a reîntoarce lumea la viață! Voi merge în căutarea lui Haos, voi readuce fericirea! Îmi spusese eu entuziasmat.

Am decis să merg pe cea mai simplă cale, cum spusese unii, încotro — o îmi priveau ochii. Mă intriga faptul că la capătul drumului nu știu ce mă aștepta. Nu se mai vedea în urma mea casa pe care o părăsisem, iar în față era doar deșert, lipsit de viață.

Astrul ceresc era atât de aproape, atât de fierbinte, încât micile tufiguri se transformase în spini. Nici urmă de viețuitoare, ținutul acesta fiindu-le casă. Întunecase, soarele îi oferise bolta cerească lunii. Ajunsesem într-o fundătură, împrejur fiind doar pustiu. Din întuneric, pe o mică coastă se auzise o dulce voce ce fredona o melodie duioasă, uneori, fiind întreruptă de lacrimi.

Observasem o siluetă, era un copil, ce își clătina crengile agale. Melodia înceta.

— Cine este aici? se auzi un glas subțire și duios.

— Eu sunt, Omulețul Verde, spiritul naturii, și deja drumet. Am răspuns eu cu regret.

— Spiritul naturii? am crezut că ai dispărut? Dar ce cauți prin ținuturile astea?

— Sunt în drum spre Vrăjitorul Amurgului, pentru a-mi salva familia, a-mi reîntoarce casa.

— Sunt și eu prizonieră a vrăjilor crude, marea durere mi-o conferă crengile grele ce au fost rupte de oamenii trimiși de Haos.

Cuvintele ei fură urmate de un mic oftat.

Atunci eu, nestând mult pe gânduri am tras eșarfa rapid din jurul gâtului, și i-am legat rănilor ce cu fiecare secundă păreau mai adânci. Cu acuratețe o bandajasem pe ultima, când o lumină îmi atrase atenția. Rănilor

dispăreau, înflorise mici bulbi de flori, iar frunzulițele verzi încununase crengile, în jur firicele de iarbă împânzeau parcelele canionului.

— Ce frumusețe! am exclamat eu pe neașteptate uimit de cele văzute.

— Îți mulțumesc că mi-ai alinat durerile, că mai vindecă, mi-ai dăruit viața!

După aceste cuvinte și unele de rămas bun, eu mi-am continuat drumul, fiind încântat de fapta bună realizată.

Calea părea tot mai lungă și mai grea cu fiecare pas.

Dimineața era rece, însă nu e o scuză pentru a opri călătoria. M-am oprit în dreptul unui râuleț mic. În el un biet peștișor cerea neîncetat ajutor, fiind prins

Într-o pungă. Apa cândva curat, avea o nuanță verde, era împăienjenită de sticle de plastic, plase, ambalaje a diverselor produse. Am alergat spre peștișorul auriu, privindu-l îndurerat.

— Ce s-a întâmplat aici? am întrebat eu grăbit eliberându-l.

— Ce să fie, avem mereu musafiri ce aduc porții de mizerie în casa noastră! acesta răspunse sarcastic, însă în ochii lui sticlind teamă. Îți mulțumesc pentru ajutor!

Stând puțin, am început să adun gunoiul de pe micul râuleț. Am adunat totul răbdător. Apa se făcu limpede, iar viețuitoarele reapăruse, făcând tumbe deasupra acesteia, apăruse iepurașii, din scorburi vulpițe însetate. Pe o clipă îmi reamintise de frumusețea existentă, cândva, în trecut. Mi-am continuat calea, în timp ce Vrăjitorul Apusului, înainta distrugerea. Îmi era teamă că nu voi reuși să salvez natura, că va fi prea târziu. Văzusem un fum negru ce venea dintr-o câmpie din apropiere. Mirosul era înțepător. Ardeau niște spini, foști trandafiri sălbatici. Câțiva oameni îi adunau și cu cruzime le dădeau foc. Fugeam cât mă țineau picioarele spre râu, umplusem o butelie cu apă și rapid o aruncasem peste foc. Nu mai puteam să tac, răbdarea mea devenise

neînsemnată ca grăunciorul de porumb.

— De ce faceți acest lucru? am spus eu cu frica simțită în voce. De ce vă distrugeți casa, natura, vă distrugeți singuri pe voi? În straja voastră vi s-a acordat cel mai frumos lucru, nu pentru a-l distruge, ci pentru a-l ajuta să prospere. Noi suntem cei ce putem schimba lumea, putem învinge răul, suntem capabili de a

reda sens chiar și unui catren creat de un tornado aleatoriu. Nu poluăm ci strângem deșeurile! Nu rupem, dar avem grijă de flora și fauna! Curățim apele pentru a avea asemeni parte de ea. Tot ce facem pentru natură, facem pentru noi înșine, pentru a trăi verde. Gazele ce pleacă în atmosferă sunt asemeni fumului de tutun pentru organismul uman, distrugător, aducând doar daune! Să ne trezim deci din coșmarul în care am fost induși! În urma acestor cuvinte am căzut pe pământ ingenunchind. Același lichid rece îmi străbătea obraji. Îmi era dor de casă.

Focul a încetat de mult, iar oamenii mă priveau cu înțelegere, lăsând spinii adunați jos, și apropiindu-se de mine au spus:

— Era nevoi ca cineva să ne dezghețe sufletele amorțite de răutate, să mergem frați să aducem apa pentru a reînvia câmpia.

Pe loc, acesta își recăpăta frumusețea smaraldului și bordo-ul trandafirilor. Picăturile de apă alunecau de pe petale pe frunze. În jur cât vezi numai viață, se adunau păsări pe crengile copacilor și animăluțe în

jurul nostru.

Când colo apărură o silueta neagră, nemulțumită, aplaudând amar.

— Ce tot se petrece prin ținutul meu? spuse cu un glas tare și răgușit silueta.

Era nimeni altul decât Vrăjitorul Apusului, Haos. Acesta privi în jur deodată îngrijorat și exclamă:

— Ce ați făcut!? Nu! Este imposibil, ați distrus totul! Nu poate fi adevărat!

Culoarea palidă a feței se preschimbase în roșu aprins. Vrăjitorul ne așteptând o asemeni schimbare, exploda din propria ură de care o avea în interiorul său. Nori negri au rămas în urma sa, și deodată începu o ploaie caldă. Fiecare strop căzut pe pământ reînvia firicele de iarbă, vindeca leziunile pământului. În urma mea se auzi o voce atât de familiară:

— Omulețul verde, ti-a reușit! cu blândețe se auzi cineva exclamând.

Era mama, ce se apropia de mine îmbrățișându-mă cald. Eram acasă, în siguranță! Totul revenise la normal, iar eu am reîntors fericirea oamenilor răătăciți în gândurile proprii. De atunci, lucrăm împreună, oamenii și spiritele naturii, pentru a continua viața pe Terra. Poluarea nu mai este o problemă, deoarece suntem uniți și pe lângă glasul propriu, ascultăm și vocea mamei noastre, natura. Suntem noi schimbarea ce o căutăm cu atât nesaț, încercând să o găsim în inovații, mașini noi, haine, bani, și uitând că frumosul suntem noi, este ceea ce ne înconjoară astăzi, suntem fericiți acum.

Nu vă fie teamă să reproșați cuiva pentru un gunoi aruncat, pentru o plantă ruptă, fiți ca mine, ca Omulețul Verde, dăruiți cugete verzi oamenilor, pentru a trăi verde, pentru ca în timpul în care aceștia fac o faptă rea, pot fi conduși de Vrăjitorul Apusului, și nu înțeleg ce fac. Și au trăit în armonie, prosperitate și împlinire cu toții.

Sfârșit.

O barză în vizită la Bibliotecă inspiră la istorii de succes

La Bibliotecile Publice Teritoriale Ciorna și Boșernița, raionul Rezina, din data de 1 aprilie și până la moment ține zborul spre edificii și revine în vizită o barză. Barza a pășit pragul Bibliotecii Publice Ciorna în data de 1 aprilie, probabil a adus mesajul: Prima zi a lunii aprilie aduce o sărbătoare importantă pentru toți cei care iubesc și ocrotesc Natura: Ziua Internațională a Păsărilor!

Utilizatorii bibliotecilor publice teritoriale s-au inspirat de vizita barzei, care pășește curios pragul bibliotecii. În această perioadă a lunii aprilie au frecventat mai mulți utilizatori biblioteca publică. Utilizatorii

bibliotecilor au lecturat mai multe cărți, publicații din expoziția expusă în bibliotecă la tema habitatul păsărilor, au rezolvat ghicitori-puzzle cu păsări, s-au documentat la calculator despre speciile de păsări din R. Moldova, au mers într-o călătorie virtuală, prin intermediul calculatorului, fiind lăsați încântați de sunetele fascinante ale păsărilor, au desenat pasărea îndrăgită, au avut posibilitatea să asculte un discurs public oferit de bibliotecară, le-au fost oferită lista de cărți despre păsările exotice, domestice, răpitoare care pot fi lecturate în bibliotecă și în formatul on-line la calculatoarele bibliotecii.

Vizita berzei, celebrarea zilei mondiale a păsărilor în bibliotecă, zborul, cântecul și frumusețea lor, a avut un impact deosebit asupra vizitatorilor. În urma activității, utilizatorii bibliotecii publice au propus, și au confecționat machetele viitoarelor căsuțe pentru păsări, pentru a le realiza cu căsuțe din lemn etc, apoi au adunat vreascuri, din preajma râului Nistru, care au fost împletite de utilizatori într-un cuib pentru barza ce a ales ca habitat curtea bibliotecii.

Desfășurarea activității, educă unele atitudini pozitive față de natură, față de mediul înconjurător, încă chiar de la cele mai mici vârste a utilizatorilor, activități cu teme legate de mediul înconjurător și ecologice în care învață să iubească și să ocrotească natura. După o prealabilă informare teoretică despre păsări, după discuția despre felul cum își construiesc cuiburile, cum își clocesc ouăle, cum își cresc puii, unele specii de păsări care viețuiesc pe teritoriul R. Moldova — incluse în Cartea Roșie Europeană și despre cântecul păsărilor, s-a trecut la activități practice.

Păsările sunt sanitari ai pădurilor, împrăștie semințe, fertilizează solul, oxigenează aerul și contribuie la stabilizarea climei, iar ca atracții turistice sprijină economia. În plus ne dau lecții de viață. Cea mai veche sărbătoare din calendarul mediului este Ziua Internațională a Păsărilor, sărbătorită la 1 aprilie 1906, și are la bază Convenția pentru apărarea păsărilor care promovează principiul legat de importanța lor în ecosistemul planetei.

Una dintre cele mai timpurii măsuri de protecție a păsărilor a fost luată în timpul domniei lui Henric al VIII-lea în Anglia. În 1534 a fost

emis un act care susținea „viața păsărilor sălbatică” prin protejarea ouălor de stârci, lopătari sau dropii.

În secolele XVIII și XIX, alte țări, precum Olanda și Germania au emis o serie de legi ce protejau anumite specii de păsări.

La 19 martie 1902, o Convenție Internațională pentru protecția păsărilor utile pentru agricultură a fost semnată la Paris, de către reprezentanții a 13 țări europene. Aceasta a fost unul dintre primele documente ecologice, prin care se proteja natura, respectiv păsările la nivel internațional.

Convenția a fost ratificată la 6 decembrie 1905 și a intrat în vigoare la 1 aprilie 1906. La 18 octombrie 1950, tot la Paris, a fost semnată o altă Convenție internațională privind protecția păsărilor, care a înlocuit documentul precedent.

În Uniunea Europeană, prima lege cu privire la protecția naturii a fost Directiva „Păsări”. Adoptată în 1979 și amendată în anul 2009, directiva a avut un rol major în stoparea declinului câtorva dintre cele mai amenințate păsări din Europa, în special prin crearea rețelei ariilor cu protecție specială (SPA — Special

Protection Areas), și a fost un excelent exemplu de responsabilitate comună și cooperare între cele 27 de state membre.

Fauna vertebratelor din Republica Moldova include 281 specii de păsări, dintre care 89 sunt specii faunistice rare și sunt incluse în *Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat*, iar 64 de specii sunt incluse în ediția a treia a Cărții Roșii a Republicii Moldova. Printre acestea se numără cormoranul mic, stârcul galben, Egreta mare, Țigănușul, Lopătarul, Lebăda de vară, Stârcul roșu, Barza albă, Ciocănițoarea de stejar, Rața cu ciuf, Călfarul roșu, Călfarul alb etc.

Unele specii de păsări, care viețuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, sunt incluse și în Cartea Roșie Europeană: rața roșie, acvila țipătoare mare, vânturelul mic, cristelul.

De-a lungul anilor, păsările au fost sursă de inspirație pentru cântăreți, pictori, scriitori, filme, bijutieri și chiar și pentru construcția avioanelor.

Pentru informații mai ample Vă așteptăm cu drag la bibliotecile publice teritoriale!

DARIA ROȘCA, BIBLIOTECA PUBLICĂ SĂTEASCĂ PODGORENI

Citim Cu Voce Tare Împreună

Miercuri, 2 februarie 2022, pentru utilizatorii Bibliotecii Publice Sătești Podgoreni a fost o mare sărbătoare — Ziua Internațională a Cititului Împreună. Cu această ocazie a fost organizată activitatea — concurs: „Citim Cu Voce Tare Împreună,” la care au participat toți doitorii.

La deschiderea activității bibliotecara, Daria Roșca, a vorbit despre importanța cititului cu voce tare împreună,

rolul cărții și bibliotecii în viața fiecărui om. În bibliotecă a fost organizată expoziția: „Citim Cu Voce Tare Împreună” unde au fost expuse cărți, de unde fiecare participant și-a ales cartea preferată din care urmau să citească. Au citit toți participanții. Juriul alcătuit din 5 elevi ai clasei a VII-a, a anunțat învingătorii: David Melnițchi și Adriana Muntean, cl. a II-a; Marius Donică, cl. a IV-a. Au fost activi și elevii clasei a VI-a Nicolai Dedu și Igor Tihon. Toți au fost premiați cu diplome. Participanții au fost serviți cu dulciuri și invitați să participe cât la mai multe întâlniri cu cartea și lectura.

Campania Națională „Citim Cu Voce Tare Împreună,” ediția 2022 are drept scop promovarea lecturii atât în bibliotecă cât și în familie.

„Fiecare carte deschide o lume nouă”.

Stimați utilizatori, vă îndemn să descoperim frumusețea și culoarea acestor lumi — vizitând biblioteca publică mai des și să Citim Cu Voce Tare Împreună cât mai multe cărți.

Șotii în adolescență, năzbâtii și la maturitate

DUMITRU APETRI

*Duhul caută odihnă în
amintiri — ION DRUȚĂ*

Comuna Târnuca din Ținutul Herța — baștina mea — e așezată, în majoritatea ei, într-o vale întinsă și pitorească. Dealurile alcătuiesc vreo trei pătrimi din perimetrul satului. De sub întinsul brâu de holmuri, movile și ponoare care împrejmuiau satul, își pornesc calea, când mai mărișoare, când mai modeste ca suprafață, oglinzi de ape. Pârâiele și pârâiașele sunt învecinate cu iazuri și bălți, iar prin mijlocul satului, din asfințit spre răsărit, își leagă falnic valurile Pârâul cel mare. Pe semne, așa o fi fost botezat acesta de pe când și-a croit cale prin văile Târnuca și ale satului vecin — Probotești.

În timpul căldurilor de vară, toate aceste ochiuri și șuvițe de apă ne ademeneau pe noi, puișorii de om, să ne răcorim trupușoarele. Ștengăroși cum sunt odraslele umane și dornice de a obține ceea ce le șoptește sufletul, inima și trupul, porneam uneori scăldatul prin ajun de Paști. Odată, pentru un scăldat în săptămâna mare, am încasat o bătaie pe care mi-o amintesc adeseori și acum. În arșița verii, când și păsările se scaldă în țărână și nisip, dorința de a ne scufunda într-un iaz sau în șuvoiul înprospătător al unui râuleț sau pârâiaș era nespuse de mare. Uneori, scrâșnind din dinți, îndeplineam orișice poruncă a părinților (țaiam lemne, adăpam vitele, strângeam buruieni ca hrană pe noapte pentru vite, oi și alte vietăți, făceam curățenie prin ogradă și multe altele) numai ca să ne permită să ne scăldăm de câteva ori pe zi.

Nu departe de casa noastră se afla un iaz care ne ademenea cel mai mult. Apa îi era limpede și ră-

coroasă, iar malurile înalte ne ofereau plăcerea de a sări ștengărește în iaz. Totuși, cel mai mare avantaj îl reprezentau nu atât malurile înalte, cât o răchită rămurioasă foarte aplecată asupra apei. Ne suiam în ea și de pe ramurile ei săream în iaz. Se forma rând la cățărul în această răchită și la sărituri nesăbuite de sus. În apropiere de acest iaz (se numea iazul Rariței) locuia învățătorul de cultură fizică al Școlii din satul vecin Probotești — domnul Petru Sandu. Dumnealui, văzându-ne năzbâtiile, s-a apropiat de noi într-o zi și ne-a întrebat: „ian spuneți-mi mie cine dintre voi ar vrea să sară în apă de la o înălțime mai mare decât ramurile răchitei?” Doritori au apărut în aceeași clipă. Printre primii m-am anunțat și eu.

Atunci, domnul învățător s-a dus și a adus de acasă o scară de vreo cinci metri lungime, a instalat-o vertical lângă malul cel mai înalt, aplecând-o puțin spre apă și ținând-o cu o curea în această poziție. Ne-a sfătuit să ne aruncăm cât mai departe de mal, unde apa-i mai adâncă. Au pornit săriturile. Prima probă o fac eu. Încercarea fiind reușită, au prins la curaj încă doi băieți, ceilalți stăteau pe mal și aplaudau isprăvile noastre. La un moment, fuscei scării s-au umezit de la apa ce se scurgea de pe noi, cățărătorii pe scară, și, când să sar, am lunecat și am căzut cu capul în jos lângă mal, unde se afla un nămol adânc. M-am pomenit înfipț în mâl până mai jos de umeri. M-am zbătut și am ieșit de acolo ca uns cu păcură pe jumătate de trup. S-ar fi putut întâmpla chiar să mă aleg și cu o traumă serioasă. Văzând întâmplarea, domnul a scos scara și a plecat, dar ne-a rămas pentru totdeauna ca loc pentru sărituri îndrăgita răchită.

Mama noastră era îngăduitoare,

în privința scăldatului, atât de dorit de noi, cei doi băieți ai ei. Pe surioarele noastre rar le apuca dorința să se scalde în iaz, dar bunica adeseori ne reproșa: „Ce atâta scăldat a dat în voi, măi băieți, că nu sunteți, vezi doamne, broaște și nici pești, mai opriți-vă.” În unele zile, când bunica vedea că pe cer se adună norași de ploaie, se îndrepta cu fata spre răsărit, făcea semnul crucii și se ruga: „Fii milostiv, Doamne, adă-ne zile cu ploaie, potolește arșița”. La auzul acestor rugăminți, și eu, și fratele Petru, pe ascuns de bunica, îl rugam pe Domnul de altceva: „Nu trebuie, Doamne, acum zile cu ploaie, că se răcește apa în iaz, se nămolesc pârâiele și nu te poți scălda câteva zile”. Desigur, ruga bunicii mai ades era auzită, decât a mea și a fratelui.

Copilăria noastră a trecut prin greutate, desigur. E vorba de anii '40—'50 (război, foamete, stalinism), dar totuși ne-a rămas în memorie ca cel mai dulce segment al existenței. S-a călătorit destul de repede și adolescența. Ceva mai de lungă durată s-au pomenit a fi anii de tinerețe și, bineînțeles, maturitatea, dar patima scăldatului în timpul verii ne-a rămas neclintită ani la rând. A moștenit această patimă și fiica mea, Luminița. Într-o vară, aflându-ne pe malul Mării Negre, ne scăldam tustrei de câteva ori pe zi. S-a întâmplat că într-o dimineață apa era rece de tot. Eu și soția am scurtat scăldatul, dar fiica numai nu vroia să iasă la mal. Pielea i se făcuse ca pe găină, începuse a tremura, noi o rugam să iasă, iar ea ne tot implora s-o mai lăsăm că e tare bine în apă.

○○○

Cam pe la vârsta de 13—14 ani, aud eu că nu departe de orașul Herța se află o bulboană fioroasă, în care se

revărsa Pârăul cel mare și în care s-a înecat un tânăr din satul Probotești. Se spunea că apa acolo se învârtă vijelios și că cine nimerește în vârtejul ei e scufundat și dus printr-o gaură enormă în adâncul pământului. În anii de atunci începusem a mă considera înotător de forță și vestea cu băiatul care s-a înecat mi-am explicat-o în felul meu: adică nu putea înota sârmanul și asta l-a dus la pierzanie. Și, iată că, într-o duminică, împreună cu doi consăteni, ne ducem să vedem și noi bulboana cea înspăimântătoare. Când am ajuns acolo și ne-am uitat la rotațiile repezi și neîncetate ale apei, ni s-a părut că acestea nu prezintă primejdii serioase. La un moment, pe unul dintre noi l-a cuprins totuși un fior de teamă și ne-a zis: „Eu n-am să mă scald, mă tem, voi — cum vreți.”

Noi doi am chibzuit câțva timp și, până la urmă, eu m-am hotărât să-mi încerc puterile. Am sărit în apă cu gândul să trec pe lângă mal până în cealaltă parte, unde vârtejul părea mai domol. Dar n-am făcut decât vreo doi metri și ceva și învârtiturile au început a mă împinge spre centrul bulboanei, deci în frământul cel mare. Abia atunci am înțeles pericolul și, punând în acțiune toate puterile mele, am reușit cu mare greu, să revin la locul de unde mă pornisem. M-am apucat cu o mână de crenguțele unui pui de răchită aplecat asupra apei și am ieșit pe mal abia prinzându-mi respirația. Dacă aș fi înaintat încă puțin spre centrul bulboanei, nimeream într-un circuit mai intens de apă din care, cu siguranță, nu aș mai fi reușit să mă retrag.

Așadar, marile satisfacții și bravura îl pot duce uneori pe om în primejdii de neînchipuit, din care doar norocul îl poate salva.

Iată o altă întâmplare provocată tot de plăcerea scăldatului și a săritului în apă de la înălțime. La finele anului întâi de studii la Universitatea din Cernăuți, în ziua când am încheiat sesiunea de vară, ne-a venit nouă, cavalerilor, ideea să ne scaldăm în

Prut. Cum numai s-a luat această hotărâre, în mintea mea au început a se derula săriturile năstrușnice în apă din timpul adolescenței. Ajungând la destinație, le propun amicilor mei să căutăm un loc unde malul să fie înalt ca săriturile să arate cât mai spectaculos. După ce am făcut câteva scufundări dintr-un loc nu prea pe placul nostru, zărim, mai în vale, un mal mai înalt, iar lângă malul din partea opusă, observăm un bărbat ce pescuia din barcă. Când am sosit în acel loc, ne-a năpădit bucuria — malul avea o înălțime de vreo trei metri. Începem a ne dezbrăca ca să ne satisfacem dorințele. Eu, care am sărit primul adineauri, o fac pe modestul: întreb dacă nu cumva pretinde cineva să facă pocinocul în acest loc. Colegul, care mi-a urmat aventurile în locul de mai sus, a zis că îmi oferă mie inițiativa și aici.

Cum numai am încetinit vorba, pescarul de vis-a-vis ne-a spus, pe un ton ridicat să nu sărim în apă că dânsul vrea să ne arate ceva foarte important pentru noi. Îl așteptăm. Când a ajuns lângă malul unde ne aflam, ne-a zis: „Tinerilor, eu am văzut toată bravura voastră tinerească de azi. Voi vă puneți viața în primejdii mari. Prutul e rău de munte, dragii mei. Când în Carpați plouă abundent, apele se învolbură puternic și valurile aduc din munți pietroaie mari. Iată, chiar în acest loc, unde vreți să săriți voi acuma, zac pietroaie cât barca mea”. Scoate pescarul o vâslă și, tot împlântând-o în apă, ne demonstrează că, la un metru și ceva de la suprafața apei, se află bolovani uriași de piatră.

Îi mulțumim din suflet pentru bunăvoință, îi urăm un pescuit reușit, ne îmbrăcăm și ne pornim spre locul de unde venisem. Pescarul, sosit la locul său, ne-a făcut încă o avertizare: „Să știți, tinerilor, de la mine și să le spuneți și altora. În apele mari curgătoare, chiar și în locurile, unde v-ați scăldat câteva ore în urmă și nu ați dat de pietroaie, între timp ele au putut să apară. Fiți atenți și lăsați-vă de năzbâtiile care le-ați făcut azi și mulțumiți Domnului că

s-au terminat, spre norocul vostru, cu bine.” Îi mulțumim încă odată și îi facem semne că îl îmbrățișăm cu recunoștință pentru sfaturile prețioase și la momentul potrivit spuse.

În copilărie și adolescență, eu adeseori demonstrez dibăcie la cățărătul în copaci. Rar cine dintre prietenii mei din anii fragezi se încumeta să culeagă cireșe, mere sau nuci de pe cracii lungi ce se aflau în poziție aproape verticală față de tulpina pomului. O făceam astfel: mă așezam pe burtă pe acei craci și mă târam spre ramurile cu roadă făcând mișcări de râmă. Mă învârteam în toate felurile până nu mă alegeam cu dobândă. Și, iată că într-o zi, pe la vârsta de 50 de ani, îmi vine ideea să mă sui într-un nuc mare și foarte rămuros și să-i scutur roada. După ce am isprăvit cu cracii care-mi erau mai la îndemână, îmi vine în cap să sar pe un alt ram ce mă ademenea. Când am făcut săritura, cracul de sub picioare, fiind cam mlădios, s-a depărtat de cel jinduit de mine și m-am pomenit în cădere. Norocul mi-a fost că puțin mai jos se afla o cracă sănătoasă de care m-am agățat. Însă, sub greutatea corpului, creanga s-a îndoit și eu m-am izbit de tulpina nukului. M-a săgetat o durere puternică în coșul pieptului și mi s-a întretăiat respirația. M-am ales cu câteva coaste crăpate și am avut de suferit un anumit interval de timp.

Așadar, am descris câteva năzbâtii din adolescența mea și doar o trăsnaie din anii maturi. În toate aceste cazuri, am avut parte de un mare noroc. Anume norocul, pogorât din cieruri, m-a salvat. Aceste obrăznicii puteau să se termine urât de tot: să rămân schilod pe viață, dar poate și mai rău. Am invocat aceste „bravuri” dintr-o intenție nobilă: să fie ca povăț pentru cei dornici de aventuri. Vârsta nu are importanță.

*Cu gânduri bune vine la tine, iubite cititor,
neastâmpăratul de cândva,
Dumitru Apetri*

Jănea

Pe când încă internetul nu era obligatoriu cu router wireless, dar cu fir, în vacanțe, la bunica exista o mare problemă. Trei nepoți, o mamă, o bună internet-activă și doar un singur calculator cu firul de net conectat la el și cam încetinit, e-adevărat. S-ar fi putut opta și atunci pentru un amărât de router, dar am decis că vacanța de aceea e vacanță ca să se zburde mai mult pe afară, și nu pentru a pierde vara cu gadgeturile.

Pentru că subestimăm adeseori curiozitatea intelectuală a copiilor, chiar am crezut, cu toată naivitatea mea, că se vor resemna. Da de unde! Au căutat surse de wi-fi pe unde au putut, până au dat de unul gratuit, chiar la vecina de lângă noi, Jănea. Problema era că Jănea îl avea pornit doar dimineața, până la 8, când pleca la serviciu și-l deconecta (nu știu de ce) și apoi seara, după 5, când revenea acasă. Cu siguranță, nu o făcea intenționat, pentru că ea nici nu știa că ai mei îi „fură” netul pe sub ușă. Nu m-aș fi gândit niciodată că va exista ceva pe lumea asta care să-i trezească pe copii înainte de ora șapte dimineața, vara, în vacanță, ca să stea în pijamale pe sub ușa vecinei cu tabletele în mâini. Și la semnalul wi-fi-ului stins, să intre grăbiți în casă, ca niște șobolani speriați, care

se ascund prin colțuri de debara, când se aprinde lumina.

Și cum toate lucrurile repetitive câpătă în timp un soi de obligativitate, într-o seară, faptul că Jănea întârzia să vină de la serviciu, a fost considerată o mare nesimțire. Copiii, agitați încă de pe la ora patru, tot numărau minutele cu ochii spre dealul de unde cobora, de obicei, agale femeia, obosită după o zi de muncă, cu două-trei plase pline, așa cum e normal să vină acasă o gospodină adevărată. Și apoi le pune pe prima bancă de lângă leagăn, ca să se odihnească un pic și ca să schimbe două-trei vorbe cu mai sfătoșii din curte. Nu cred că înțelegea Jănea de ce se bucurau ăștia micii atât de mult de venirea ei și de ce strigau unul altuia: „Uite-o pe Jănea!!! Ura!!!” Vecina le zâmbea binevoitoare, văzând cât de așteptată este, iar pentru mine această aparență măgulitoare era mai rău decât o minciună. Mai ales că femeia se simțea onorată de-a dreptul că intrau cu ea pe ușa blocului, asigurându-se că merge acasă, și nu deviază pe la vreo altă vecină.

Ei, și-n ziua aia, Jănea nu venea și nu venea. Ora cinci, cinci jumătate, șase fără un sfert — nimic. Și minutele parcă treceau mai greu și mai greu. „Mamă, poate o suni, sub vreun pretext inventat ca să vezi unde este?” mă rugau ei. „Ar fi cul-

ANDA-CRISTINA VAHNOVAN

mea, serios” răspundeam eu jenată de situația în sine. „Femeia și așa ne face involuntar un serviciu, haideți să nu abuzăm!”

Mai trecu ceva timp și într-un final, pe când tabletele și telefoanele în așteptare fuseseră abandonate deja pe banca din curte, apărur la orizont Jănea. De data asta se autodepășise la volumul și la numărul de plase și înainta parcă mai încet ca de obicei. Pentru ai mei mișcarea părea în slow-motion, iar eu, ca în vis, am văzut cum aleargă toți spre ea și strigă disperati: „Jăni!!! Pe unde ai umblat??? Tu la cinci trebuia să fii acasă, nu? Chiar atâtea ți-au trebuit de la piață?” Nu vreau să vă descriu uimirea și apoi stupoarea din ochii femeii. A pus pierdută pungile pe scaun, spre dezamăgirea copiilor și și-a îndreptat privirea spre mine.

„Nu pe tine sunt supărați” i-am zis. „Oricum cer mii de scuze! E vorba de wi-fi-ul tău, pe care îl așteaptă toată ziua!” Am desecretizat misterul dar mai degrabă, cred că, m-am scăpat de o piatră de pe inimă.

Jănea și-a luat pungile și s-a dus încet spre casă, nedumerită și zămbind în colțul gurii. Și din acea zi nu a mai stins wi-fi-ul.

Vizitați site-ul

www.casadecreatie.md

Corul instructiv „Ariozo” al CAS „N.Botgros”. Dir. Raisa Berbeci, mc Irina Rusnac.